

MAGYAR L

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelősszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

A francia radikálisok marseillei nagygyűlése

Országos népszavazást kíván a kormány politikai és gazdasági reformterveihez. — Felhívást bocsátanak ki a nemzeti egyesülésre. — A kommunisták kizárása az együttműködésből

Párizsból jelentik: A radikálisok marseillei pártkongresszusa szombaton szavaz az országos politikai irányok új megalapozására vonatkozó határozati javaslatok felett. A kiküldött bizottság a következő alapelvekben egyezett meg:

1. Minden franciát felhívunk az ország érdekében való egyesülésre.
2. Szükséges a gazdasági és pénzügyi helyzet megerősítése.

3. Felhívást intéznek a munkásosztályhoz, hogy működjenek közre a kormány tervbevetett intézkedéseinek végrehajtásában. A párt ezzel kapcsolatban sajnálkozásának ad kifejezést, hogy a kommunisták ellenséges magatartása következtében kizárták magukat a néparevonal mozgalomból.

4. Foglalkoznak a népszavazás kérdésével arra az esetre, ha a kormány részéről tervezett reformhoz a parlament nem járul hozzá.

Tízéves egyezmény Németországgal

Párizsból jelentik: Beavatott helyen úgy tudják, hogy **Bonnet** külügyminiszter meg akarja javítani a francia-német viszonyt. Radikális körökben az a hír, hogy **Bonnet** tízéves egyezményt tervez Németországgal. Ez idő

alatt meg kell történnie mindaznak, ami alkalmas a két ország közötti viszony végleges rendezésére. Elsőnek német-francia sajtóegyezményt kötnek, mely lehetővé tenné, hogy végtevéssé minden feleselgetésnek.

Kiengesztelődés Róma és Párizs között

A francia kormány felbontja a Szovjettel kötött katonai szerződést

Londonból jelentik: A „Times“ írja, hogy a Róma és Párizs közötti kiengesztelődést is rövid időn belül várják. **Daladiernek** a kommunisták elleni erélyes fellépése után a francia

kormány a — Londonba érkezett félhivatalos jelentés szerint — elfordult Moszkvától és a közeli hetekben felbontja a katonai szerződést a szovjettel.

Óriási tűzvész Marseilleben

Daladier és Bonnet iratait egy rendőr a maga élete kockáztatásával mentette ki a lángok közül

Párizsból jelentik: Marseilleben csütörtökön óriási tűzvész tört ki. Délután 2 órakor kigyult egy nagyáruház, a Nouvelle Galerie. Az épület percek alatt lángbaborult és a heves szél a lángokat gyorsan továbbsodorta. A tűz rövidesen átterjedt Marseille főutcájának mindkét oldalára és kigyult a város legelőkelőbb szállodája, a Hotel Noailles is. Ebben a szállóban laknak a radikális párt nagygyűlésére érkezett

francia miniszterek, akik azonban a tűz idején nem tartózkodtak szállásukon. **Daladier** és **Bonnet** iratait egy rendőr élete kockáztatásával mentette ki a lángok közül. A tűz oltására Toulonból is segítséget kértek.

A radikális párt értekezletét a tűz miatt félbe kellett szakítani, a folytatását szombatra halasztották.

Hat halott és több sebesült az áldozat. Politikai bosszú?

Párizsból jelentik: A **Matin** marseillei jelentése szerint a nagy tűzvésznek eddig hat halálos áldozata van. Sok sebesült és füstmérgezést szenvedett embert kórházba kellett szállítani. A nagygyűlés egyes résztvevőinek, köztük **Pierre Cotnak** az iratait elpusztultak a tűzben.

Marseilleből jelentik: A késő éjszakai órákban a tűz még mindig tombolt. A rendkívül heves szél a zsaratnokokat messze széthurcolja és éjfél előtt kigyult az egyik liceum épülete is. Szerencsére ezt az épületet gyors beavatkozással még sikerült megmenteni. Az

áruház alkalmazottai közül tízet nem találnak.

A marseillei hatalmas tűzvész céltalanságát a földi híresztelésekre adott alkalmat. Egyes külföldi lapok összefüggést keresnek a nagy tűz és Daladier előző napi kommunistaelenes kijelentései között. Ez a beállítás azonban nem egyezik az első megállapítással. A tűz ugyanis nem a szállóban tört ki, ahol a kormány Marseilleben tartózkodó tagjai megszálltak, hanem mint már említettük, a Nouvelle Galerieben. A heves észak szél következménye, hogy a lángok átterjedtek a Noailles szálló tetőzetére is.

Krisztus királysága ünnepén

Irta: **Paál Árpád**

Vannak társadalmi irányzatok és közéleti kormányzásra törekvő rendszerek, melyek lényeges tanításként azt a jelszót hangoztatják, hogy a vallás csak magánügy. Amiből a végső következtetés az, hogy a felfogások szerint valaki tökéletes keresztény lehet akkor is, ha csak magánélete körében, csak lelke belsejében vallja az ő keresztény hitét, de gyakorlatilag a külső életében, a társadalmi vonatkozásaiban ezt a hitet eltakarja és megtagadja. Bizonyára az ember egyéniségének önmagával való nagy ellenmondása, nagy hazugsága áll elő a magánélet és közélet ilyen szembeállításából. Tehát ellenmondás és hazugság van abban a tanításban is, hogy a vallás csak magánügy. És aki eszerint gondolkodik, az nehezen tudja megérteni, vagy egyáltalán meg se érti, mi is van Krisztus királysága eszméjében és a mindenségre kiterjedő valóságában.

Egy 1925-ik évbéli pápai körlevél rendelkezett, hogy a királyságnak október utolsó vasárnapján ünnepet szenteljünk. Azonban ez ünneprendelés előtt is megvolt öröktől fogva az a királyság; nem ebből a világból való, nem földi uralomként, hanem eget és földet, láthatót és láthatatlant összefoglaló végtelen föntségként. Annak alárendelődni: egyet jelent az Istenalkotta természeti törvények szerinti élettel, a Mindenható igazságaihoz való hűséggel, a földi és földöntúli sors örök összhangjával. Annak alárendelődni annyit, mint megváltódnit, a fölemelkedni a végtelen léthől folyó igazságokhoz, szeretni és jónak lenni. Az ilyen lelki tökéletességek elérése, az ezekben való fölszabadulás: ez a Krisztus királyságában való alárendelődés. Olyan uralom ez, mely nem elnyom, hanem fölszabadít, maga mellé emel. „Az én igám könnyű, az én igám gyönyörűség”, — mondotta Jézus erről az uralomról. *Csak* a bűnökről kell lemondani érte; azokról a bűnökről, melyekre sok a hajlam, sok a csábítás, de amelyek végeredményben mégis a mai szolgátságot hozták a világra.

Mert ugye a földi gyarlóságokban legfőbb úr a gazdasági erők mindenhatósága, a pénz hatalma, a kéjszóvárgás, a hatalomvágy, az önzés szenvedélye. De ezeknek megfelelően az alárendeltség a nyomort, a züllést, az emberek lelki összetartásának a hiányát, a fagyos magárahagyatottságot s a kétségbeesést hozza. Mi vezethet ki ebből a szomorú zavarból és nyomorúságból? A „fogat-fogért” a „szemet-szemért” elvének a követése? A gyarló uralmakkal szemben valami versengő, de ugyanolyan eszközöket használó ellenuralmak támasztása? Hiszen ez csak örökössé teszi az egymásban való marcangolást és egymás kínzását! Ehelyett lelki fölszabadulás kell, megtisztulás, megváltás, Isten természetparancsaiba való fölemelkedés, az embertársban az Istenfiúság meglátása, a Mi Atyánkhoz való eljutás. Ezek a Krisztus királysága törvényei.

Ha ezeket csak magánügynek veszik, a közügyek sohse fognak az ember magasabb üdvére alakulni. Ha azonban egy földöntúli életparancsot is érezek magamban, akkor muakásként és munkaadóként, családapaként és családtagnaként, államférfiként és állampolgár-

DZGO (HEYMAN)

m és hősiesség filmje a **BLOKAD 1938** (Spanyolország körülvétele) zini felvételekkel a mai Spanyolországból. Főszerepben: **Madleine Carrol, Henry Fonda.** Kiegészítő műsor: **Vidám Társaság.**

ként, vezetőként és vezetettként egyaránt valami magasabbrendűségére, valami jóságra törekvés fog el engem. Ez a közös jósa: Krisztus királyságának a megvalósítása a földön. De ezért a földieken túlemelkedő gondolkodást és érzést kell megszoknunk, mert Krisztus királysága ebbe a földi világba is való ugyan, de nem e földi világból való. Az örökkévalóság összhangjából kell azt a földre lehozni, hogy így a földi lét is átértzett, megváltozott és megúdvözített része legyen az örökkévalóságnak.

Ha földhöz tapadó, ugynevezett pozitívista szemlélettel nézünk egy közösséget, csak számszerű összegeződést látunk benne. Ha azonban Krisztus királyságának, a végtelen lelki életnek a törvényei szerint érzünk, akkor észre kell vennünk oly közösségeket, melyek többek a számszerű összegeződésnél. Az emberi természetben Isten által beleoltott közösségi vonások vannak, s ezek folytán létesül a család, a nép, a nemzet, az állam. Ezek a közösségek többek a számszerű összegeződésnél. Ezeknek összetartó szellemük van, amit a hitetlen csak ösztönnek mond, de a hívő Isten törvényének. És Krisztus királyságának az alkotmányába éppen az tartozik bele, hogy elsősorban ezeknek a közösségeknek az isteni törvényeit kell megtartani.

Isteni törvény, hogy e közösségeknek a maguk fennmaradását és tökéletes fejlődését kell szolgálniok. Ami az egyes ember életében bűn, az az ilyen közösségek életében a számszerűséggel is megsokszorozódik, de a nekik adott összetartó szellem külön bűnévé is válik. A család, a nép, a nemzet, az állam bűnévé. Az együvé tartozók hűtlensége, testvértelensége bűnévé. Mi csak a magunk közösségére, egy kisebbségi népi élet alakulására utalunk. Krisztus királyságának a törvénye rendeli, hogy minden népi életnek a maga természetes lényegét ki kell fejtenie. Tehát a magunk kisebbségi népi élete is bűnt követ el, ha magán belül testvértelen, ha népi hagyományaihoz erkölcséhez hűtelen, s ha egymást a bajokban és küzdelemben nem segíti.

A vallástalanná, a hitetlenné válás, az Is-

ten országának megtagadása együttjár azzal, hogy az illető nép elveszti az élet iránti helyes tájékozódó képességét. Mert bármilyen világias ügyet vegyünk is, annak nem e földi létben van a gyökere, s nem ebben van a végződése. A jelen a múlt végtelenségéből jön, s a jövő végtelenségébe torkollik bele. E jelenség fölött nem az ember az úr, s nem az ügyneve-

zett történelem az ítélhető, hanem az, aki oka, teremtője és alkotója a végtelenségnek. Az Isten. Az ő országát kell népi életünkkel keresnünk, s akkor a többi életszükségletünk is mind hozzáadatik nekünk. Így kell hittel megértenünk, hogy nincs semmi világi ügyünk, ami ne tartoznék Krisztus királyságának is a parancsa alá. És ha e parancs szerint élünk, eszerint tartunk össze, eszerint fejtjük ki népi hivatásunkat, akkor megmaradunk, fejlődünk és a földi létben is boldogulunk.

Mert Krisztus király hatalmas király. Ő uralkodik népeken és időkön s ő ítél a történelem fölött is. És megtartja azokat, akik hűségesek hozzá.

Szövetkezetbe tömörülnek a szatmári borbélyok

Háromévi adómentességet kapnak. A 75 üzletből csak 12 marad meg

Szatmár. Saját tud. A szatmári borbélyok szakcsoportja nagyjelentőségű terv megvalósításán dolgozik. Elhalasztották, hogy termelékenységüket tömörítsék és a jövedelmet a megállapított arány szerint osztják fel maguk között.

A megbeszéléseken a terv felvetői kimutatták, hogy Szatmáron jelenleg 75 borbélyműhely van. A tulajdonosok üzletbér, adó, betegsegélyzői illeték, villany és fűtésre összesen hárommillió lejt fizetnek ki. Emiatt állandóan panasz hangzik el a munkaadók részéről, hogy a bevétel a kiadással nincsen arányban.

A szövetkezeti törvény a tömörülés esetén rendkívül sok előnyt biztosítana az érdekelteknek. Mindenekelőtt a szövetkezet három évi adómentességet kapna. A helvenőt üzletből csak fizetkeltőt hagynának meg, mindegyiket öt székkel szételnék fel. A kiadásokat ezáltal hárommillióról félmillióra szállítanák le, anélkül azonban, hogy a jelenlegi alkalmazottakra és mesterekre ebből kár származna. A fizetkelt üzletet a város különböző pontjain állítanák fel és két osztályba soroznák. Az üzleteket a modern technika és egészségügyi követelményeknek megfelelően rendeznék be. A munkásokat — hogy foglalkoztatásukat biz-

tosítsák — két csoportba osztanák. Az egyik csoport reggel hét órától délután két óráig dolgozna, a másik csoport délután két órától este kilenc óráig állna munkában. A közönségnek és a borbélyoknak ebből rendkívül sok előnye származna. A közönség nem várakozna, mert a torlódás szinte kizártnak látszik, a borbélyok pedig csak félnapot dolgoznának.

A tervezet szerint a szövetkezeti beruházásokat egy erre szolgáló alap szolgálná, mely alapot a tagok készpénz és berendezések értékével jegyeznék le. A vezetést egy központi irányító bizottság venné át a szövetkezeti törvényeknek megfelelően. A belső fegyelmet külön szabályzat biztosítaná. A szükséges tőke kétharmada már együtt van, tehát biztosnak látszik, hogy az életrevaló terv rövidesen megvalósul.

A lejjebb szentíráskiadás

DSZÖVETSEG. I—III. kötet Vázonkötésben 1080 lejt.

UJSZÖVETSEG I—II. kötet. Vázonkötésben 360 lejt.

Csipkészlű kendő

Írta: P. Lőrinczy Margit

A vén Merucáné ott kuporgott az utcán a Csökök háza előtt s két aszott karját az ég felé emelve átkozódott: „Verjen meg a Debla, hogy a víz vigye el, ami legkedvesebb a szívemnek!” Sűrű, csukló sírás közpette zokogta a szavakat, miközben a könnyek végigomlottak ráncos, kormos képén. Fakó kendője hátraesüszott a fején s ősz tincsei kócosan bújtak elő alóla. Ugy ült ott a porban, mint valami, villámsújtotta fekete fatönn. Azután nagynehezen felcélhelődött, avult szoknyája alól előtűntek vékony lábai; az egyikből pirosan serkedezett a vér. A vér láttára újra sírva fakadt s csontos öklével megfenyegette a zsaluzáteser ablakokat, majd kivörösödött szemét törölgetve lassan továbbicegett.

Csőköné dohogva jött ki a pitvarból s felvette a sulykot, amit az imént mérgében a cigányasszonyhoz vágott. Mióta a „sátorosak” elopták hat tyukját, nem nézhette a cigányokat. Pedig a faluvégi cigányok nem voltak enyveskezűek. Napszámra jártak, arattak képébe vagy vályogott vetettek. Így szereztek meg a téli élelmet. A módosabbjának egy-egy láncaja földcsékeje is volt. Merucáné sem tartozott valaha a legelesettebbek közé, de mióta fiát halálra nyomta a föld árokásás közben, beteges özvegye nem győz eleget keresni a sok éhes száznak, hiszen őt hogárszemű rajkó sír a putriában. Így aztán Merucáné is előveszi lyukaskosarát toldott földet tarisznyáját s megindul az apró házak között. Mert hiába, a zsuppos és zsindelevs házakban is éreznek és szeretnek, sokszor jobban, mint a fényes palotákban. No — mondóm — magy-megy

Merucáné s be-henyit a nyikorgó kiskanokon. A könvörületes fehérnépek pedig egy-egy tányérka lisztet öntenek a tarisznyába, egy-egy tojást, maréknyi krumplit, karaj kenyeret sülyesztenek a kosárba.

Dehát a húza között konkoly is akad. Csököké amúgy is fősvény teremtés, pedig szőnen gyűjtötték már s csak egy gyermekük van Julis. Az is ma-holnap a másé lesz, a falu leggazdagabb legénye jár utána, ha igaz a fáma. A fáma azonban azt már nem mondja el, hogy mennyit noszogattá az anyja Karakó Bertit, már ráveszi, hogy átmenjen vele a szomszédba. „Mire való nevem?” — Veti ellen a fiú — „nem sok értelme van” — dacoskodik tovább dehát, amit Karakóné asszony egyszer a fejébe vett, azt fejszével sem lehet kiverni onnan! Így aztán vasárnap este fényként áthallag anya és fiú a Csökö portára, hol is Karakóné minduntalan a fiatalokra terelgeti a szót, úgy, hogy Julis alig győzi pirolással. Nem mintha különb leány akadna nála a faluban. Bertit is ismeri jól, hisz együtt nőttek fel, de mégis a fiú másképp gondolta el az élete sorját. Pedig szálára ő sem utolsó a faluban, karesu, magas termet, fekete szemében mély tüzek bujkálnak, sötét haja puha, mint a leányoké. Anyja nagyon siet a házasítással. Még katona sem volt s máris a jegykendő emlegeti neki. Pedig még Bertinek semmi kedve hozzá, az apja is ellenkezik, mondván: „Asszony, asszony ne szólj, az Isten dögába, van még egy fiúnk majd megnő az is!” Ám az asszony visszarenlikázik, hogy „Vóna kendőnek lelke klastromba hervasztani a gyereket?” Mert Bertit kijárta a magas iskolákat s úgy volt, hogy doktor lesz, de egyszerre megfordult az eszejárása s papnak akart menni. Az anyja beteg lett az ijedségtől. Jaj az a boldog gyerek, fogjon be kendőt hozza haza, mert megszakad a szívem. Nem lehetett maradni a sírásá-

tól, hát Bertit hazakerült, innen-onnan egy éva már ennek. Csendes, otthonülő fiú lett belőle, a mezei munkán jól találja magát s érti is a dolgot, de vasárnaponként a templomot bujja, meg a könyveit. A plébános úrral is nagy a barátság, amit ugyan nem a legjobb szemmel néz Karakóné asszony, de azért sürgölődve törölgeti a karosládát, ha a plébános úr megtiszteli hajlékukat. A plébános úr pedig szelid, meggyőző szavakkal iparkodik puhítgatni a csökönyös anyaszívet, de hiába...

... A vén Merucáné pedig tovább rója az akácós utcácskákat, lábán csúnyán neketemettedt a seb, lassabban biceg, mint azelőtt. Minden háznál megáll, csak a Csökök kapuja előtt megy el kérés nélkül. Ilyenkor érthetetlen szavakat mormol cigány nyelven, talán átkozódik. A falusiak fejüket csóválják, mikor újból és újból elsírja nekik nyomoruságát. Akkor már javában folyt az aratás. Az egész falu künn izzadt a mezőn, siettek is, mert szombat lévén, hamarabb illik hazamenni, hogy tisztálkodást, mit elvégzhessen az ember. A fiatalja meg egyenesen a Tiszára megy fürödni. Most is, hogy a legények utolsóit vágta a búzában és segítettek a lányoknak megkötni a kévét s keresztbe is rakták a maga rendjén, felkerekedtek csoportosan a víz felé fürödni. Akkor már erősen egybefutott a mezít-lábak nyoma. A lányok a „Kis-Járó” felé igyekeznek, hol enyhébb a víz folyása. A legények a „Nagy-Járó” felé tartanak, hol erősebb a víz sora. Bertit visszamaradt. Még kell mondania Julisnak, hogy holnap lesz a nagy nap. Az öregek már szót értettek, csak még a formaságok vannak hátra, leánykérés... kézfogó... Az anyja sírva kérte... Bertit nagyon ügyetlennek érzi magát, idegen neki az egész dolog, egymásután tépkedi az akácleveleket a fáról s értelem nélkül

Az erdélyi román tudósok és a politikamentesség

Bucurestiből írják: Az Astra abrudbányai kongresszusán az erdélyi tudósok egyöntetűen elismerték, hogy az ország politikától való mentessége a román társadalom egyik legrégebbi óhaja. A mostani rendszer politikamentessége kedvező helyzetet teremtett a kultúra és a haladás számára és a földművestömegek lelkében is bizalmat táplál a falvak előrejutása érdekében. Az Astra vezetői voltak az elsők között, akik ezt a nagyfontosságú lelki feltételt felismerték. Néhány nappal ezelőtt Nagyszeben-megyében Poianan és Cacovan kulturális megnyilatkozások voltak. Falusiak vettek részt a gyűlésen és a mult rendszerrel való szakítás mellett foglaltak állást. Az Astra vezetői is résztvettek ezeken a gyűléseken. Dr. Preda, a társaság egyik alelnöke Nagyszebenből visszatérve, a következő nyilatkozatot adta a sajtónak:

„Megállapíthatom, hogy a politikamentes légkör megnyugtatta a lelkeket és komolyabb munkálkodásra nyújt alkalmat. Az első látható jele az új rendszer előnyeinek a kultúrléggör fejlődése. Az emberek ismét bíznak a szellemi osztály tagjaiban, nemcsak egyszerű választási ügynököket látnak bennük. Mindazokban a falvakban, ahol az Astra megrendezi gyűléseit, a falusi néposztály nagyszámmal és lelkes hangulatban vesz részt ezeken a gyűléseken. Nincsenek többé ellenséges válaszfalak, megszűntek a városból irányított rosszindulatú sugalmazások és a kultúra széles útja nyílt meg a falvakban.”

Valóban kitűnő leírása ez a mai helyzetnek. A politikai rendszer helyett, amely a falvak ellenségeskedéséhez vezetett, bizalmatlanságot kelte a falusi néposztályban a tanult osztály iránt, visszaállt az egyensúly és megindulhatott a falvakban a békés kultúrtevékenység.

Mozgósínházak műsora:

APOLLO: A 14-ES FUTAR. Luise Rainer és William Powell-lal.

CORSO: BLOKAD 1938. Madlein Carrol, Henry Fonda-val.

DORIAN: FLANDRIAI GÁRDA. Marcelle Chantal-lal.

sodorgatja ujjai között. A lányok kacagva, zsi-bongva suhognak el mellette: Nyiri Boris, Takács Veron s most... Julis. Csipkés kiskendőt lóbal a kezében. Most!... Bertti elkapja a kendő csücskét s a leány megfordul. A többiek dévaj nevetéssel húznak el mellettük. Bertti elgondolkozva nézi Julist, hogy is lehet ilyen szép egy parasztleány! Ivelt szemöldökével keskeny arcával lenhajával olyan, mint a kékszemű Madonna az oltárképen. „Holnap... az apámék”... — kezdi akadozva Bertti s Julis mindent megért a töredezett szavakból, beleegyezően bólint s piros arccal iramodik a többiek után. Ugy tűnik el a karcsú, fehértörzsű nyírfák között, mint valami álombeli kép, csak a kis, csipkés kendő ott a Bertti kezében mutatja, hogy nem álom...

Már „Avera” kondítottak, amikor a szuszából kifogyott, fürgelábú parasztfiúcskák végignyargaltak a falun. Villámként terjedt a hír mindenfelé: „Csökő Julist elkapta az örvény”. Anyja félőrülten rohant a víz felé, de akkor már a falu alatt hozták a lányt. Ágakból összerótt, lombágyon feküdt, finom arcával fehéren, mint a templomi Madonna...

... Azon az őszi búcsút mondott a hívságos világnak Karakó Bertti is. Anyja elborította könnyes csókjaival. A falu végén mind előfutottak a fekete rajkók a kocsiöregésre. Bertti apró pénzdarabokat dobott közéjük. Az árokszálon öregasszony kért alamizsnát s nekitüzesedett, sebes lábát mutogatta a „fiatal urnak”. Bertti megismerte Merucánét, megállította a lovakat. „Kösse be” szólt oda az öregasszonynak, mire az hihetetlen piszkos rongyot húzott elő, valahonnan a szoknyája ranciai közül. Bertti a kultúremler ijedtségével tiltakozott „ne azzal, ne azzal” s leugorva a kocsirol keresgélmi kezdett zsebei-ben. Aztán csipkészlü, fehér kendőcskét húzott elő s az irgalmas samaritanus gondosságával bekötözte a hálálkodó asszony lábát.

VIM

NINDENT TISZTIT

alaposan és
kíméletesen

evőeszközt is

Marseille város főútvonala és kikötőnegyede teljesen leégett

Több ezer tűzoltót vontak össze és a haditengerészetet is mozgósították a tűzvész elfojtására. — Hajnalra eloltották a tüzet. — A tűzrendészeti hiányok miatt a kerületi prefektust elmozdították állásából

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Marseilledől jelentik: A kikötőnegyed jóformán teljesen leégett. Szombaton a hajnali órákban az egész negyed füstölő romhalmaz. Az éjszaka folyamán még a messze környékről is Marseillebe vezényelték a tűzoltóságot és a haditengerészet egy tűzoltó készülségét is Toulonból oda rendelték. Több ezer tűzoltónak és a haditengerészet bekapcsolásának köszönhető, hogy a hajnali órákban sikerült a tüzet eloltani. A hivatalos jelentés öt halotról és 30 sebesültről tud, de a Journal azt az aggodalmát hangoztatja, hogy a romhalmaz alatt még vagy harminc holttest lehet. A romhalmazok eltakarítása már kora reggel megkezdődött. Teljesen elpusztult a „Nouvelle Galeria” áruház, a Grand Hotel, a Noilles-szálló és az Astoria-szálló. A szállodák elpusztulása következtében a radikális szocialista kongresszus résztvevőit a kikötőben horgonyzó két személy-

szállító gőzösön helyezték el. A *Matin* szerint a marseillei kerületi prefektust a tűzrendészeti állapotok körül kiderült hivatali mulasztás miatt elmozdították állásából.

SZÁZMILLIÓ FRANK AZ ANYAGI KÁR. HARMINC-NEGYVEN HALOTT A ROMOK ALATT. FOSZTOGATÓK A ZÜRZAVARBAN.

Párizsból jelentik: Lapjelentések szerint Marseille főútvonala szombat reggelre füstölő romhalmazzá változott. A tűz az említett három nagy szállón kívül az emeletes palotákból is tüzet pusztított el. Valószínűnek tartják, hogy a romok alatt még legalább harminc-negyven halott hever. Az anyagi kár megközelelti a százmillió frankot. A tűz okozta zürzavart az alvilág kihasználta és ahol lehetett, mindenütt fosztogatott. A *Figaro* értesülése szerint mintegy hatvan embert raboltak ki.

Vita a temesvári vendéglőipari kollektív-szerződés körül

A pincérek szerint a munkaadók lekésték a felmondás időpontját, a vendéglősök szerint felmondás nélkül is érvénytelen a szerződés

Temesvár. Saját tud. A vendéglős ipartársulat kimondotta, hogy felbontja a közte és a pincérek szervezete között fennálló kollektív-szerződést. Együttal bércsökkentést is kíván eszközölni, amely hír szerint bizonyos esetekben negyven százalékig is terjedne. Ezek szerint előfordulna olyan eset is, amikor egyes pincérek heti kétszáz leiel kisebb bért kapnának. Az eddigi egyetemes szerződés hatálya november 1-éig terjed. A vendéglőipari munkaadók a szerződés első szakaszában foglalt meghatározást, hogy a szerződés felbontását egy hónappal előbb kell közölni, figyelmen kívül hagyták, úgy hogy ezuttal csak kethets felmondásról van szó. A pincérek ezért azt a felfogást vallják, hogy az egyetemes szerződés továbbra is érvényes, mivel felbontását nem közölték a szabályszerű időben. Természetes, hogy szerintük ezek után bércsökentésről sem lehet szó. A vendéglős ipartársulat ezzel szemben más álláspontra helyezkedett. A szerződést még 1933-ban kötötték meg s azóta mindannyiszor csak meghosszabbították a hatályát. Legutóbb — egy évvel ezelőtt — az itélőtábla mellett működő döntőbíró-

ság hosszabbította meg a szerződés tartamát és kimondotta, hogy a szerződés érvénye 1938 november 1-éig terjed. A munkaadók szerint tehát a szerződés érvénye éppen csak addig tart, ameddig azt a bíróság kimondotta: a vendéglősök nézete szerint egyáltalán nem kellett volna közölniök, vajjon felbontják-e a szerződést, vagy sem, tekintettel arra, hogy az amugyis lejár. Utálnak egyébként arra is, hogy a pincéregyesület még nem képviselheti az új törvényben előírt s az egész temesi korományzósággra szóló ezakegyesületet, illetve jogi személyiséget, amellyel új szerződést lehetne kötni: a vendéglőipartársulat egyébként ezenfelül egyáltalán nem kíván többé egyetemes szerződést kötni, hanem üzemenkénti megállapodásokat kíván. Ezek után most már nagy érdeklődés irányul a fejlemények iránt. Ha az illetékes hatóság kimondja, hogy a kollektív-szerződés továbbra is érvényes, mivel nem idejében történt a felmondás bejelentése, az eddig béreket is fenn kell tartani. Ha pedig a munkaadók álláspontja győzne, úgy okvetlenül bércsökkentést eszközölnek.

IDŐK SODRÁBAN

A hallgatag külügyminiszter

Irta: Rády Elemér

Ezekben a sorsdöntő napokban, amikor Európa valósággal újjalakul, a húszéves „egyensúlyi” helyzet szinte egyik napról a másikra változik meg s a népek életében korszakalkotó változások mennek végbe — egyre több szó esik egy magas, szikár, halkszavú, de valóban férfias elszántsággal és celtudatosággal dolgozó diplomatáról, aki ma Lengyelország külügyminisztere. Beck József ezredes hat esztendő óta irányítja Lengyelország külpolitikáját. Amikor 1932-ben átvette a varsói külügyi hivatal vezetését, alig tudtak róla valamit. Külföldön várakozással tekintettek az új lengyel külügyminiszter működése elé, belföldön pedig bizalmatlansággal fogadták az ismeretlen férfit s ezt a bizalmatlanságot csak az enyhítette némileg, hogy tudták róla: Pilsudski marsall bizalmas baráti köréhez tartozik. Ez pedig a lengyel nép előtt a legbiztosabb ajánlólevél volt. Alig telt el azonban néhány hónap, külföldön éppen úgy rájöttek, mint otthon, hogy Lengyelország külügyminiszteri székébe Európa egyik legtehetségesebb diplomatája került. Igazuk volt azoknak, akik már 1932-ben azt mondták, hogy erről az emberről egykor még sokat fognak beszélni.

Beck ezredes a mai Lengyelország megteremtője, Pilsudski marsall állította a lengyel külpolitika élére. Pilsudski és Beck barátsága visszanyúl az azokba az időkbe, amikor az önálló és független Lengyelország gondolata csak azoknak a fanatikus hazáffáknak a lángoló akarásában élt, akik Pilsudski irányításával megszervezték a lengyel légiókat és emberfeletti energiával küzdöttek hazájuk felszabadításáért. Beck ezredes résztvett a légiók megszervezésében s már ezzel kivívta magának a jogot, hogy az új Lengyelország megalapítói között említse nevét.

A fiatal katona 1922-ben Párizsba került, mint a felszabadult Lengyelország katonai attaséja. Aki ismeri azokat a szoros szálakat, amelyek Lengyelországot ekkor Párizshoz fűzték, az tisztában van azzal, hogy Beck ezredes megbízatása igen fontos volt. A diplomácia nehéztudományát Beck ezredes ebben a megbízatásában ismerte meg. A párizsi évek után Pilsudski marsall bizalmas emberét hazahívta és a hadügyminisztériumban adott neki igen fontos megbízást. Beck ezredes innét, a hadügyminisztériumból került a külügyminisztériumba, ahol hamarosan nagy befolyásra tett szert s rövidesen Zaleski külügyminiszter helyettese lett. 1932 november 2-án nevezték ki külügyminiszterré. Most, hat esztendő távlatából megállapíthatjuk, hogy ezzel a dátummal Lengyelország külpolitikájában új fejezet nyílik.

Beck ezredes külügyminiszterségéig Lengyelországnak nem volt önálló külpolitikája. Egy szövetségi rendszer részese volt s tizenöt év alatt egyik lengyel külügyminiszter sem mert a merev kereteken tágitani. A legszorosabb kapcsolat Lengyelország külpolitikáját Franciaországhoz fűzte s Lengyelország ebben a korszakban tulajdonképpen nem volt más, mint a francia nagyhatalmi törekvések egyik bázisa és kiszolgálója. Beck ezzel a politikával, amely nem volt méltó egy harmincmillió német erejéhez és méltóságához, már külügyminisztersége első hónapjaiban szakított s célkitűzése az volt, hogy ezt a külpolitikai irányítást honosítsa meg, amely egyedül a lengyel nacionalizmus érdekeit szolgálja. Ez a célkitűzés irányította minden lépését, ez a szempont vezette, amikor a többi országhoz va-

ló lengyel viszonyt újra szabályozta és ennek az elvi célkitűzésnek az alapján építette azokat a külpolitikai kombinációkat, amelyeket éppen napjaink eseményei igazoltak. Beck ezredes érdeme, hogy Lengyelország megszűnt idegen hatalmak érdekeinek a kiszolgálója lenni, önálló külpolitikát kezdeményezett s belső katonai megalapozás mellett külpolitikai vonatkozásban is nagyhatalom lett.

Beck külpolitikai vonalvezetésének két dolog adja meg az alaptónust: a többszoros és már-már az önállóság rovására jelenkező francia kötelekeket meglozította, ugyanakkor pedig a szomszédállamokkal szemben normalizálta Lengyelország kapcsolatát. Másszóval úgy fejezhetnők ezt ki, hogy biztosította Lengyelország eszelekvési szabadságát; ugyanakkor pedig minden lehetőséget felhasznált a lengyel nacionalizmus célkitűzéseinek érvényesítésére. Nagyszerű realpolitikai érzékkel látta meg, hogy a lengyel-francia barátságot fenn kell tartani s az elődje által teremtet kapcsolatot nem szabad elmetszeni, de — Franciaország messze van s a lengyel külpolitika mindaddig félmunkát végzett, amíg a nagy szomszédokkal kapcsolatai a békebeli ellenségeskedést kifejező „hideg” jelzővel illelhetők. Éppen ezért első feladatának az Oroszországgal és Németországgal való viszony normalizálását tekintette. Az új lengyel külügyminiszter tehát mindenekelőtt minden oldalról biztosítani akarta az országot.

1933-ban érte el Beck első külpolitikai sikerét: amit senki sem hitt, sikerült megkötnie Oroszországgal a megnemtamadási szerződést. Nem egy világnézeti és hatalmi szövetség megkötéséről volt szó, hiszen ilyen szinte elképzelhetetlen a nacionalista Lengyelország és a szovjet között, hanem egy olyan megállapodásról, amely a már-már nyílt ellenségeskedésig mérgesedett helyzetet egyhítette. A következő külpolitikai lépésnek a német-lengyel viszony rendezésének kellett lennie. Ekkor már Németországban megtörtént a nagy rendszerváltozás s a nacionalista Németország már maga elé tűzte a megvalósítandó nagy feladatokat. A két ország viszonya tűrhetetlen volt, hiszen Németország egyik fájó sebe volt a danzigi korridor, amely Kelet-Poroszországot elvágtatta a birodalomtól. A korridorról Lengyelország nem mondhatott le, hiszen ez az egyetlen útja a fenger felé, Németország pedig nemzeti sérelmet látott a korridorban. Senki sem hitte, hogy ennek a súlyos kérdésnek az elintézése nélkül a két ország egymáshoz való viszonyát sikerül normalizálni. 1934 januárjában világszenzáció volt, amikor a két ország olyan egyezményt kötött, amely tiz esztendőre kikapcsolta a vitás kérdéseket, a felmerülhető vitás kérdések elintézésénél pedig kizárta az erőszak alkalmazását. Ki hitte volna, hogy ennek a csendes, halkszavú, a nyilvánosság előtt jóformán soha sem szereplő diplomatának sikerül

a lehetetlen, évtizedek óta feltornyosult, áthidalhatatlannak látszó ellentétek fölött megépítenie a béke nagy művét. Ezzel a megegyezéssel Beck nemcsak népe történetébe, hanem a világtörténelembe is beírta nevét.

Hasonló diplomáciai zsenialitással és realpolitikai érzékkel rendezte a többi eszmékkel való jóviszonyt is. A magyar-lengyel barátság évszázados szelleme változatlanul erős volt a világháború után is, de Beck külügyminiszter, mint most a cseh válság alkalmával is bebizonyosodott, ezt a két nép lelkében mélyen élő baráti érzést a külpolitikai realitások terére is átvitte. Szoros szálak fűzik a Beck-féle külpolitikát Romániához, ahol a szovjettal szemben a barátságot szintén komoly realpolitikai meglátások támasztják alá. Normalizálta Lengyelország viszonyát a Balti-államokkal és ebben az esztendőben sikerült megoldást találnia a húsz év óta állandóan kirobbanással fenyegető lengyel-litván ellentétre. A két ország között húzódo s az ellenségeskedést jelképező „zöld határ” megszűnt és Litvánia és Lengyelország között helyreállott a normális forgalom és diplomáciai kapcsolat.

Csak egy szomszédossal nem rendezte Beck Lengyelország viszonyát és ez az ország Csehszlovákia. A lengyel nép sohasem fogja megbocsátani a cseheknek, hogy akkor, amikor

TELJES MAGYAR-LATIN MISSZALE

Egész vászonkötés, vörös metszés 303 lei, egész vászonkötés, aranymetszés 338 lei, bőrkötés, vörösmetszés 576 lei, bőrkötés, aranymetszés 648 lei. — Fordította, bevezetéssel és magyarázatokkal ellátta Szunyogh Xav. Ferenc — Tartalmazza az összes esztendőszövegeket.

Lengyelország a szovjettal volt elfoglalva s valóságos élethalál-harcot vívott szabadságáért, a csehek hátbatámadták és elorozták a tesseni tartományt. A két ország között létrejött később a diplomáciai kapcsolat, de az ellentétek mély örvénye felé nem lehetett hidat húzni. Beck külügyminiszter látta, hogy az a Csehszlovákia, amely korridort képez a szovjet számára Európa szívébe, a világbéke, a civilizáció, a keresztény kultúra és Lengyelország elengedése marad mindig. De érezte azt is, hogy ez a lombikban mesterségesen életrehívott államtákolmány nem lehet hosszú életű. Az események ismét Becket igazolták s Lengyelország az elrablott tesseni kerületet visszakapta.

Külön kell szólni Beck népszövetségi politikájáról. A lengyel külügyminiszter látta, hogy a Népszövetség mai formájában bizonyos hatalmi érdekek eszköze s nem a világbékét, hanem bizonyos körök célkitűzéseit szolgálja. Nem lépett ki a Népszövetségből, sőt a lengyel birodalom számára ott egyre fontosabb szerepet biztosított, de minden törekvése egy egészséges népszövetségi reform keresztülvitele volt. Ezt a munkát még nem tudta befejezni. De ha a nagy európai változások után a Népszövetség még is megmarad, elkerülhetetlen lesz az általános nagy reform és akkor Beck külügyminiszter külpolitikai célkitűzéseiből ismét megvalósul az egyik fontos pont.

Ki ez az ember, aki a külpolitikai sikereket egymásután könyvelte el, aki hazájának világpolitikai súlyát megsokszorozta, aki zseniális sakkhúzásaival annyiszor ejtette csodá-

Török vendéglője

a Katolikus Körben

ujonnan átalakítva megnyílt és

izletes ételleivel, tiszta italaival, figyelmes kiszolgálással, olcsó árak mellett a t. fogyasztók rendelkezésére áll.

Abonnement, menürendszer, utcai kihordás. Estéknént cigány-és jazz-zene

Szombat estéknént disznó oros vacsora! — Modern tekepályák!

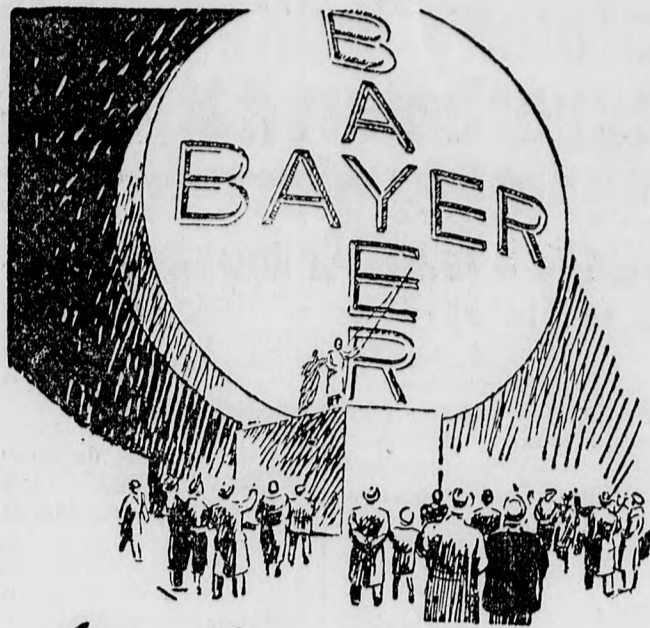
latba a legkiválóbb diplomatákat: eszöndes, az ünnepléstől visszahúzódo férfiú. Amikor a lengyel külpolitika élére került, bizalmatlanság fogadta hazájában. Nem ismerték. És Beck külügyminiszter nem is tett egy lépést sem a népszerűség érdekében. Nem nyilatkozott, nem mondott nagy beszédeket, nem ment el nyilvános ünnepekre ünnepeletni magát. Egyszerűen csak dolgozott s azok közé a ritka államférfiak közé tartozik, akik egyedül és kizárólag a tetteikkel szereztek meg a maguk számára a népszerűséget. Mert Beck ezredes, vagy amint hazájában nevezik, „a hallgatag külügyminiszter“, ma népszerű ember. Minden különösebb erőlködés, minden belpolitikai taktikázás nélkül sikerült elérnie, hogy a lengyel politikai élet minden árnyalata egységesen helyesli és követi külpolitikai vonalvezetését. Külügyminisztersége alatt talán mindössze ötször mondott otthon beszédet, ezek közül is az utolsót akkor mondotta el, amikor a Tessen felszabadítása alkalmából ujjongva tüntető tömeg-ünneplés elől nem tudott kitérni. A „hallgatag külügyminiszter“ akkor szólott a lengyel néphez, azután ismét elvonult s csak a szűkszavu hivatalos jelentések számolnak be arról, hogy azóta is a zseniális diplomáciai lépések egész sorát tette meg. Hogy csak egyet említsünk, utalunk a galaci fontos tanácskozásra.

Pilsudski marsall és Rydz-Smigly neve mellett az új Lengyelország történetében Beck külügyminiszter nevét fogják említeni. Elmondják majd, hogy a „hallgatag külügyminiszter“ volt az, aki Lengyelországot külpolitikai síkon nagyhatalommá tette s aki a lengyel nacionalizmus számára megtalálta az egyedül lehetséges, eredményes és reális külpolitikai vonalvezetést. Európa számára pedig Beck ezredes pályája mutatja, hogy miként lehet az igazi nacionalizmus érdekeit úgy szolgálni, hogy az egyúttal a világbéke szent ügyét is előbbre vigye...

Elrendelte a minisztérium, hogy a katonai előképzős ifjak saját felekezeti templomukban kötelesek résztvenni az istentiszteleteken

Pacha Ágoston megyéspüspök közbenjárására adták ki a rendelkezést

Temesvárról jelentik: A nemzetvédelmi minisztérium nemrég elrendelte, hogy a katonai előképzésre kötelezett ifjak vasárnap közös istentiszteleten kötelesek részt venni. A rendelkezés szerint a kisebbségi ifjak ugy a városokban, mint a falvakban saját felekezeti szertartásain vehetnek részt és csak abban az esetben kötelezhetők más vallású istentiszteleten való részvételre, ha a helységben saját felekezeti temploma, vagy imaháza nincs. Pacha Ágoston dr. megyéspüspökhöz több megkeresés érkezett az egyházmegye területéről, hogy elfordultak olyan esetek, mikor a katonai előképzős ifjaknak valláskülönbség nélkül a görögkeleti templomban kellett istentiszteleten résztvenni és a római katolikus vallású ifjak nem hallgattak saját templomukban szentmisét. A megyéspüspök a jelentés kézhezvétele után azonnal intézkedett az illetékes minisztériumnál és beadványában hivatkozott a kultuszminisztérium 4588—1935. számú rendeletére, amely intézkedik az ifjak vasárnapi vallási gyakorlatairól. A püspöki hivatal megkeresésére a kultuszminisztérium a beadványt áttette a nemzetvédelmi minisztériumhoz, amelynek véleményét kérte. A püspöki hivatalhoz most juttatták el ebben a kérdésben lefolytatott vizsgálat jegyzőkönyvét, amely szerint a katonai hatóságok kötelesek pontosan betartani az idevaló rendelkezést és csak olyan esetekben vezényelhetik a más-vallású ifjakat a görögkeleti templomba, ha az illető felekezetnek az illető községben nincs temploma, viszont ha más templom áll rendelkezésre, a görögkeleti vallásúak is a katolikus templomban hallgathatják a misét.

Nem ilyen nagy — de ilyen tisztán mutatja minden tablettára a Bayer-keresztet, a valódi Aspirin csalhatatlan ismertetőjelét.

ASPIRIN

VALÓDI CSAK A Bayer KERESZTTTEL.

Nagy készülődés az angol parlament szünetutáni első ülésére

Chamberlain nyilatkozik az európai béke megszervezésére vonatkozó terveiről. — Runciman lord miniszter lesz

Londonból jelentik: A Press Association szerint Chamberlain az alsóház keddi ülésén, a külpolitikai vita során fontos nyilatkozatot tesz a kormány jövőbeli politikájáról. Az angol miniszterelnök ki akarja használni a négy európai főhatalom kormányelnökei között Münchenben létesített személyes érintkezés jóhatásait. Körvonalazni fogja ezalkalommal az állandó európai béke biztosítására vonatkozó terveit. Már korábban felmerült egy angol-olasz légi egyezmény kötéseinek lehetősége és

szó van arról a lehetőségről is, hogy ezt tággabbkörű fegyverkezési egyezményre bővítsék ki. Ugy tudják, hogy a miniszterelnök a német és francia kormányok közötti viszony javításának lehetőségére is célozni fog. Chamberlain valószínűleg még az ülésszak kezdete előtt befejezi a kormány átalakítását. A megüresedett dominiumügyi miniszteri tárcát általános vélemény szerint Dewanshire hercegére bízzák, főpecsétőr pedig lord Runciman lesz, különös tekintettel az európai ügyek tágkörű ismeretére.

Az angol munkáspárt a fegyverkezés helyett tárgyalásokat sürget valamennyi nemzettel

Londonból jelentik: A munkáspárt szózatot intézett az angol néphez. A munkáspárti szózat hevesen támadja a Chamberlain-kormány külpolitikáját és a legutóbbi válság idején tanúsított magatartását. Megállapítja, hogy a háborúutáni rendezés teljesen összeomlott. Angliának a lázas fegyverkezés helyett arra kell felkészülnie, hogy tárgyalásokat kezdjen az igazi sérelmek orvoslására, valamennyi nem-

zettel, még pedig annak kormányformájára való tekintet nélkül.

A kiáltvány azt a vádat emeli a kormány ellen, hogy a legutóbbi válság teljesen készületlenül találta Angliát, főleg a légháritás terén. Németország légi hadereje messze túlszárnyalja az angol légierőt. A hadsereg felszerelése siralmas és a hadinyerészkesés nem ismer határt.

Anglia Japánnal is megegyezést keres

Tokióból jelentik: A tokiói angol nagykövet pénteken hosszabb látogatást tett a helyettes japán külügyminiszternél. A Havas szerint ez a látogatás az angol-japán megegyezés fontos állomá-

sának tekinthető. Ha a megegyezés létrejön, nagy hatással lesz a kelet és nyugat közötti kapcsolatokra.

A cseh kormány indítványt tett, hogy a cseh-magyar határvitában 24 óra alatt kérjék a német és olasz döntőbírótságot

A magyar kormány a fölkérést már megtette. — Az azonnali átadandó területekről is a döntőbírótság határoz

Budapestről jelentik: Chvalkovszky cseh külügyminiszter pénteken este 7 órakor átadta Wettstein János prágai magyar követnek a cseh kormány válaszát a csütörtökön ányújtott magyar jegyzékre. A cseh válaszjegyzéket a prágai minisztertanács a szlovák és ruszin kormány tagjaival péntek délután felvitatott megbeszélése alapján szövegezték meg.

A csehszlovák válaszjegyzék lényeges tartalma az a javaslat, hogy a jegyzék vételétől számított 24 órán belül a magyar kormány kérje fel a német és olasz kormányt a döntőbíráskodás elvállalására. A cseh kormány nem osztja azt a nézetet, hogy bizonyos területekre már megállapodás jött létre, de hajlandó ezt a kérdést is döntőbíráskodás alá bocsátani. A megszállás kérdését illetően a cseh kormány jegyzéke annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a döntőbírótság határozata ennek a problémának is a leggyorsabb elintézését fogja biztosítani. A jegyzék utal arra, hogy a cseh katonai hatóságok már felvették az érintkezést a prágai magyar követség katonai attaséjával.

Illetékes helyen megjegyzik, hogy a magyar kormány már fel is kérte az érdekelt nagyhatalmakat a döntőbíráskodásra és a továbbiak tekintetében természetesen bevárja a nagyhatalmak választát.

A magyar kormány szombaton ad újabb választ

Budapestről jelentik: A cseh kormány válasza pénteken, a késő esti órákban érkezett meg Budapestre. A magyar kormány még az éjszaka összeült, hogy megkezdje a jegyzék tanulmányozását. A magyar kormány a szombati nap folyamán küldi el válaszát Prágába. Mint hivatalos helyen kijelentették, az érdekelt nagyhatalmaknak a döntőbíráskodásban való részvételére a felkérést a magyar kormány a maga részéről már megtette és a barátai nagyhatalmak iránti bizalom természetes következménye, hogy ezeknek a hatalmaknak állásfoglalását be kell várni. Most elsősorban az érdekelt nagyhatalmak elvi döntése következik arra nézve, hogy szükség van-e a döntőbírótságra és azután kerül sor a döntőbíráskodás tulajdonképpeni lényegére, a konkrét kérdésekben való dön-

tésre. Remélhető, hogy ez az eljárás meg fogja könnyíteni a gyors és végleges elintézés útját.

A cseh köztársasági évforduló ünnepnapját hétköznaprá tették

Prágából jelentik: Október 28-ikát a cseh köztársaság megalakulásának napját, Prága eddig mindig nagy fényűző ünnepelte meg. A Sirovy-kormány azonban rendeletileg rendes munkanappá nyilvánította október 28-ikát.

A Slovenski Dennik ezzel kapcsolatban a következőket írja:

— Tulságosan sokat ünnepellünk az elmúlt években, sokat beszéltünk nemzetről, de életünk és cselekedetünk messze elhárta a szavaktól. Mindig hangoztattuk, hogy győz az igazság. De nem tudtuk sohasem meglátni és felismerni az igazságot. A cseh nép a valóságok feletti világban élt. Most a hétköznapokba való alászállással a magunk igazságai fölismerését is könnyebben elérhetjük.

A ruszintöldi új kormány együttműködésben egyezett meg a cseh karhatalmi csapatokkal

Varsóból jelentik: Az Express távirati iroda megerősíti, hogy a ruszinok elégedettségét az új ruszin kormány jövelele nem tudta lecsillapítani. Munkácsor és Ungváron heves tüntetések voltak a Volosin-kormány ellen. Volosin felfüggesztette elődjének azt a rendelkezését, mely a cseh karhatalmat a ruszin földi őslakók saját szervezésű karhatalmával akarta helyettesíteni. Volosin ruszin kormányelnök első ténykedései között szerepelt, hogy ő maga felkereste a ruszin földi cseh csapatok parancsnokát és együttműködésről biztosította.

Ungvári jelentés szerint a környéken ukrán csapatok alakulnak, amelyek a ruszintöldi rendőrséggel több helyen összetűzést provokálnak. A nagypárkányi löszerrakiár felrobbantása után a felkelők elvették az Ungvárt Prágával összekötő telefonvezetékét. A felkelők Munkács alatt az éjszaka megölték a cseh katonasággal. Több cseh katona elesett.

A lengyel-cseh határon állandóak a cseh és lengyel határőrség közötti összetűzések.

Ribbentrop megbeszélései Cianoval és Mussolinivel

A magyar határrendezés dolgában végleges megállapodás jött létre közöttük

Rómából jelentik: Ciano külügyminiszter péntek délelőtt hosszabb megbeszélést folytatott Ribbentrop német külügyminiszterrel, majd a Palazzo Veneziába ment, ahol beszámolt a megbeszélésekről Mussolininek. Ciano húsz percig tartózkodott a Palazzo Veneziában. Ezután visszatért a külügyminisztériumba, ahol már várta Villani Frigyes magyar követ.

Felhívjuk a keresztény hívek figyelmét, hogy

mindenszenti gyertya

szükségletét

MEZEI JÁNOS cégnél

Nagyvárad, Piața Uniri 2

a legolcsóbb árban beszerezheti.

A magyar követet Ciano azonnal fogadta.

Este 6 órakor Ribbentrop a Palazzo Veneziába indult, hogy a Duceval folytasson megbeszélést. Mussolini és Ribbentrop megbeszélése két órán át tartott és 8 óra előtt néhány perccel ért véget.

Londonból jelentik: Londoni hivatalos és politikai körök érdeklődésének középpontjában Ribbentrop római látogatása és az ottani fontos diplomáciai tárgyalások állanak. A magyar-cseh határrendezés kérdéséről — hír szerint — végleges megegyezés jött létre. A magyar követeléseket mindkét kormány támogatja az 1910-es néprajzi alapon.

A Times szerint nem férhet kétség ahhoz, hogy Ribbentrop és Mussolini között a dunai és balkáni kérdésben is teljes megegyezés jön létre. Az erre vonatkozó részleteket Németország még az angol-olasz egyezmény életbeléptetése előtt tisztáznia akarja.

Rómából jelentik: Mussolini és Ribbentrop megbeszéléseit szombaton folytatják.

A hadgyakorlatok után

Bucurestiből írják: Az ideai nagyszabású királyi hadgyakorlatokat Moldova délkeleti részein tartották meg. A hadgyakorlatok bebizonyították, mily nagy jelentőséggel bírnak a modern harcászati fegyverek. De nemcsak azt mutatták meg ezek a hadgyakorlatok, hogy mit jelent az ország védelmében a katona kiképzése, fegyelmezettsége és hazaszeretete, de ékes bizonyosságot szolgáltattak felkészültségükről a hadsereg fiatal vezetői is. Valóban, ha a közelet különböző ágaiban a fiatalság nem is jutott még vezetőszerphez, a hadseregben — ott, ahol a legtöbb teljesítményt kérnek — felelőségteljes állásokat töltenek be. A román tábornoki kar — nagyrésze nem haladja meg az ötven évet — a legkitűnőbb katonai kiképzésben részesült. Az ideai hadgyakorlatokon ezenkívül még egy nagyértékű megállapítást lehetett tenni. A fiatal vezetők és a román katona lelki képességei folytán a csapat és a tiszt, a vezetők és a vezetettek között barátságos légkör, testvéri szeretet áll fent. A polgári lakosság is a legmesszebbmenő megértésről tett tanubizonyosságot. A nemrég lefolytatott hadgyakorlatokból leszüretelték a tanulságokat: Moldova délkeleti és a Duna folyam vidékein megtartott hadgyakorlatok az egész román nép lelkére építhetőséggel vannak. A hadsereg szükség esetén ura maradhat a helyzetnek.

Az őszi hadgyakorlatok tehát a hadfelszerelés és a modern fegyverzet nagy fontosságát bizonyították.

Súlyos ítéletet hozott a kolozsvári katonai törvényszék egy volt vasgárdista nagypörben

Kolozsvár. Saját tud. Nagyszabású vasgárdista port tárgyalat két napon keresztül a kolozsvári katonai törvényszék. A vádirat szerint a 19 vádlott, akiknek egyrésze székelyben van, Banea ügyvéd, ismert vasgárdista vezér letartóztatása után, az időközben nyolcevi súlyos börtönrre ítélt ügyvéd utasítására tovább akarták a megszüntetett párt keretét építeni. Ennek érdekében azután az Oastea Domnului székelyi nyomozásban különböző propaganda iratokat és könyveket nyomtattak ki. A tárgyaláson felvonultatott vádlottak tagadták a terükre rótt bűncselekményeket, beismerték azonban, hogy felosztás előtt tagjai voltak a vasgárdista szervezetnek. A szintén vád alá helyezett nyomdászok azzal védekeztek, hogy mindössze üzleti haszonból vállalták fel a kérdéses nyomtatványok előállítását. A bíróság a vádlottak védelmére felvonult 10 ügyvéd védőbeszéde után hirdette ki ítéletét, amely szerint háromévi súlyos börtönrre ítélte Opris Romulus ügyvédet, Acrin Gheorghe egyetemi hallgatót, Cicean Haralambie magántisztviselőt, valamint a székelyben lévő dr. Popa Emil, dr. Fagadaru Nicolae ügyvédek, Petrescu Nicolae tanárt, Trifa Viorel és Celemete Gheorghe 60 éves könyvkötőt. Kétévi fogházra és 10 ezer lei pénzbüntetésre ítélték Trifa Titus nyomdatulajdonost, Mihnea Coloman és Tompos Francisc könyvkötőket, hat hónapra Popovici Ioan gépmezest, Herlea Ioan nyomdavezetőt, Diac Ioan, Barbu Gheorghe és Baclovan Constantin nyomdászokat, három hónapra elzárást kaptak dr. Moraru Alexandru ügyvéd és Marie Ioan tanár. A távolléttükben elítélt vasgárdisták ellen országos körözlevelet bocsátottak ki.

Ha olcsó világitást akar, vegyen

„SUPER-LUMEN“ izzólámpát, mert

„SUPER-LUMEN“ izzólámpa

olcsó, jó, gazdaságos és tartós

BAZILLI-DEAK

electrotechnikai üzlete

Nagyvárad, Dr. Lázár Aurel-u. 1

„PARK SZALLO“ EPULETE

TELEFON: 35-36.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: **Helföldön:** Egész évre 900 félévre 450 negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
 Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, sok helyen eső és köd, a hőmérséklet alig változik.

ÓFELSÉGE ÉS MIHÁLY NAGYVAJDA CONSTANTABAN. Bucaresti. Saját tud. Ófelsége II. Károly király és Mihály nagyvajda tegnapi este különvonalat elutaztak a fővárosból Constantaba.

Két új haranggal gazdagodott a piaristák temploma. Temesvár. Saját tud. Ebben az évben volt — mint ismeretes — százötven esztendeje, hogy a piaristák megkezdték áldásos működésüket Temesváron és a Bánság egyes községeiben. A százötvenéves jubileum alkalmából a temesvári rendház új orgonát szerzett be, emellett terve vette, hogy pótolja a templom háboru alatt elrekkvirált két harangját is. Az új harangokat most már be is szereztek és azokat november 13-án szentelte be Pacha Agoston dr. megyéspüspök. A két új harang latinnyelvű felirata teljesen egyezik a két márványtábla feliratával, amelyet a jubileumi ünnepség idején helyeztek el a főgimnázium bejáratánál. Az egyik az elhunyt tanárok és tanulók emlékének szól: — In memoriam professorum adque discipulorum mortuorum. — A másik a jubileum emlékét örökíti meg: — Anno jubilate immigrationis Scholarum Piarum centesimo quadragesimo. 1788—1938.

A KIRÁLY ÉS A KORMÁNY TAGJAI MEGLÁTOGATTÁK A MALAXA-MŰVEK TELEPÉT. Bucaresti. Saját tud. A kormány tagjai tegnapi meglátogatták a fővárosban a Malaxa-művek telepét, ahol, mint ismeretes, hadiszereket gyártanak. Előző nap a király tett látogatást a telepen.

A LEGFELSŐBB ORVOSI TANÁCS DÖNT AZ ORVOSOK TISZTELETDIJA FELTÉTT. Bucarestiből jelentik: A gyakorló orvosok tiszteletdíja tekintetében a legfelsőbb orvosi tanács legközelebb ülést tart és azon dönteni fog a tiszteletdíjak mérvére vonatkozóan.

Elhalasztotta a katonai törvényszék a tiltott gyülekezéssel vádolt bucsusok tárgyalását. Kolozsvár. Saját tud. Most foglalkozott a katonai törvényszék P. Lokody Gergely ferencrendi házfőnök, P. Réthy Apollinár lelkész, Sipos Károly plébános, Duha Kristóf nyugalmazott városi tanácsos és Szenik Károly egyházközségi pénztárnok, valamennyien szamosújvári lakosok ügyével. Valamennyüket tiltott gyülekezés miatt állították a katonai törvényszék elé, mert ez év nyarán — a vádirat szerint — a polgári és katonai hatóságok tiltó rendelkezése ellenére is megtartották az ugynevezett széki bucsút. A tárgyaláson a vádlottak kijelentették, hogy egyszerű misén vettek részt, amelyen az ottani görög katolikus lelkész is segédkezett. A bíróság a tárgyalást elhalasztotta és a legközelebbi tárgyalásra beidézte a görög katolikus lelkészt is.

FELÉVEL SZAPORITJÁK AZ EZÜST PÉNZMENNYSÉGET MAGYARORSZÁGON. Budapestről jelentik: A hivatalos lap szombati száma kormányrendeletet közöl, mely az ezüsthől verhető pénzmennyiséget 40 millióval, 120 millió pengőre, a nemezüst fémekből verhető érme mennyiségét 20 millióval, 50 millió pengőre emelte fel.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Mindazoknak, akik boldogult drága jó feleségem, illetve édesanyám elhunyt alkalmából mélyeség bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton is halás köszönetet mondunk.

Ermihályfalva, 1938. október 10.

Dr. SÓLYOM FEKETE ISTVÁN és fia PITYÜ.

A BUDAPESTI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS ALBUMÁNAK ügyében több helyről kapunk értesítést, hogy az Albumot terjesztő könyvügynökök az akvizíciók során a kongresszusi utazást rendező egyházmegyei szervezőbizottságok ajánlására is hivatkoznak. Mivel a szervezőbizottságok egyike lapunk utazási osztálya volt, szükségesnek tartjuk közölni olvasóinkkal, hogy lapunk a reál való hivatkozásra senkinek felhatalmazást nem adott, annál kevésbé, mert tudtunkkal a Kongresszusi Album romániai ára *monopolizáció* oly összegben (480, illetőleg 510 lei) állapított meg, amelyet túlfizolni és a közérdekkel össze nem egyeztethetőnek tartunk. *Magyar Lapok kiadóhivatala.*

EGY FEGYELMI ALÁ VONT TISZTVISELŐ MEGDÖBENTŐ MERÉNYLETE ÉS ÖNGYILKOSSÁGA A JÁRÁSBÍRÓ ELŐTT. Laibachból jelentik: Laibach közelében, a szlovéniai Coknicu város járásbíróságán, pénteken véres események játszódtak le. Rozsna Antal tisztviselő különféle szabálytalanságok miatt fegyelmi eljárás alá vonták. Slabea Ferenc járásbíró, a járásbíróság vezetője, pénteken maga elé rendelte Rozsnaot, hogy a fegyelmi eljárás ügyében kihallgassa. Rozsna a bíró elé érve előrántotta revolverét és rálőtt a bíróra, majd önmaga ellen fordította fegyverét. A golyó Rozsna szívát találta és azonnali halálát okozta. A járásbíró igen súlyos sebesülést szenvedett.

FODOR LŐRINC RENDŐRIGAZGATÓT A KIRÁLYI HELYTARTÓ NAGYVÁRAD VÁROS RENDŐRKVESZTORÁVÁ DELEGÁLTA. Nagyvárad. Saját tud. A kolozsvári Tribuna mai száma közli a Szamos királyi helytartóság 2401-es számú rendeletét. A rendelet szerint Fodor Lőrinc rendőrigazgatót a kerületi vezérfelügyelővé előléptetett dr. Popoviciu Valér rendőrkvesztor helyére delegálták. rendőrkvesztori minőségben. Fodor Lőrinc előléptetését városzerte általános rokonszenvvel fogadják.

Szalárdon az országos állat- és kizakodó nagyvásárt november 2-án, szerdán tartják meg.

Nagy ipari vállalat gyártmányai részére Erdély minden nagyobb városában

képviselőket

keresünk.

Kereskedelmi ügyletekben jártas, garanciaképes egyének pályázataikat „Garanciaképes” jelígre e lap kiadóhivatalába juttassák el.

Háromévi börtön — halálosvégű verekedésről. Marosvásárhely. Saját tud. Még az elmúlt évben történt, hogy Morár József nagynyulási lakos veszekedés közben fejével homlokra sujtotta Gábor Vasile 45 éves falujabeli gazdákodót, aki az ütés következtében szörnyethalt. A büntető tábla most tárgyalta Morár József bűnperét, akit háromévi börtönbüntetéssel sújtott, emellett kötelezte arra, hogy az áldozat özvegyének 140 ezer lei kártérítést fizessen.

* A szívburok, a szívbillentyűk, a szívizomok és a szívidegek megbetegedéseinek kezelésében a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz fontos segédeszköz, mely reggel éhgyomorrra egy kis pohárral bevéve, a tápcsatorna tartalmát biztosan felhigítja és azt igen könnyen levezeti. Kérdezze meg orvosát.

ÜLÉST TARTOTT A KORMÁNY GAZDASÁGI BIZOTTSÁGA. Bucaresti. Saját tud. A kormány gazdasági bizottsága ülést tartott. Két kérdéssel foglalkoztak: 1. A fakivitel előmozdításával és 2. a kompenzációs alapon történő kivitel élenkébbé tételével. A gazdasági bizottság bizonyos engedelményeket is tett. A jövőben a tengerentúli fa és faárúk kivitelénél a vételárból származó devizák húsz százaléka szabadforgalom tárgyát képezheti.

Temetés. Özv. Botos Mihályné sz. Bozsódi Julianna 76 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Demostene-utca 11. számú gyászháztól. (Erdélyi „Concordia”.)

Verecs Tódor 40 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz Alex. cel Bun u. 42. sz. gyászháztól a velencei temetőbe. (Caritas.)

Feljegyzések

Offenziva ez a kis füzet is, amely itt fekszik előttünk. A Kath. Népszövetség Falu-Füzetének 1. száma. „Arkangyal Pallósa vagy szabadulás az örögi italtól” a címe. P. Lukács Mansvét írta, a tüzes szavú ferenccs hítszónok, ki ezzel az írással újra bebizonyította, hogy a leírt szót is meg tudja tölteni izzó lelkének hevével.

Ez a kis 32 oldalas nyomtatvány népies füzet, ahogy mostanában nevezik s mégis nagyon különböző azoktól a hasonló íratoktól, melytől a nevéet kapta. A középkor hítszónokainak egyszerű, erős, kemény szavú beszéde szólal meg itt. Néha érezzük, hogy a mai irodalmi szokás parancsa fékezi, lassítja az író tollát. Érezzük s kicsit sajnáljuk. Ma a visszatérések korát éljük a szellemi, a közösségi élet egész vonalán: nem árt a visszatérés nagy magyar egyházi hítszónokainak erőteljes, világos, robusztus nyelvezetéhez. Ezt megérti a nép, ez a hanghordozás lekötö a figyelmét, mert a kemény szavakban az igazság dübörgését érzi.

Mansvét atya ebben az íratában az alkohol rombolásával veszi fel a harcot. Ő maga alig beszél benne, hanem beszéltet: az életet, az élet alakjait szólaltatja meg, ahogyan azt szüntelen vándorlásai között meglátta. A valóság drámai erejével hatnak ezek a jelenetek itt a városi íróasztal mellett. S bizony nem lesz magyar falu, ahol Igaz Mihály, Vesztő Bálint, az asszonyok, a gyermekek s a pap alakjainak mását a falujában meg nem találja: nevén nem nevezi majd az olvasó.

Ennek a füzetnek sok ezer olvasója lesz a falvakban, mert érdekfeszítő és olesó. Kis bűnügyi regény, melynek minden szava izgalmas és mégis erkölcsi tanulság. Amellett pedig nagyon olesó: a 32 oldalas ügyes füzet mindössze 2 lei!

Az igazi angol detektívregény az erkölcsi rendnek a legjobb védője. Nem a bűnre, hanem a bűn üldözésére tanít, — izgalmas, lebilincelő formában. Ezen a nyomon indult el Mansvét atya és már ez az első kísérlet kitűnően sikerült.

Szerencsés, korszerű kezdeményezés ez. Ebben az érdekfeszítő formában kell felvenni a küzdelmet a falu bűnei ellen: nem árt, ha még több bonyodalom, még erősebb nyelvezet fokozza az olvasás izalmát és érdekességét. Ezt a műfajt folytatni kell. Nyugodtan meg lehet oldani a békét, amit Mansvét atya képzeletének szárnyain, tollának élére tett.

A Népszövetség hivatásának fontos részét tölti be, ha országos szervezéssel, erős irányítással e sorozat gyors fejlődéséről gondoskodik. Csak biztatni tudjuk ezen az úton Bálint Józsefet, az igazgatót, bár ő, amint e füzetben is látjuk, szerényen a háttérben akar maradni. (Skin.)

Püspökfürdőbe egy drb tükörfürdő-jegy 15 lei.

Pőruljant betörő. Marosvásárhely. Saját tud. Nagy feltűnést keltett annakidején az a betörés, amelyet Biciusca Emil gazdasági iskolai hallgató követett el a marosvásárhelyi tanfelügyelőségben. Az eset úgy történt, hogy Mancas Petru segédtanfelügyelő együtt mulatott Biciusca Emmillel, aki az ittas segédtanfelügyelő zsebéből kilopta a kassza-kulcsokat s azzal nyomban a tanfelügyelőségre sietett, ahol bejutott az irodahelyiségekbe. Itt a pénzeszekrényt is sikerült kinyitnia. A pénzeszekrényből 50 ezer lei magához vett s azzal távozni akart. Az irodaszolga, aki a szomszéd szobában aludt, ekkor felébredt s megzavarta a betörőt, aki erre eldobta a pénzt és elmenekült. A hivataloszolga nyomban megismerte a betörőt Biciuscát s így hamarosan sikerült a rendőrségnek elfogni. A törvényszék ezelőtt egy fél évvel tárgyalta le az ágyat, amikor Biciusca Emmil háromhónapi fegháza és 2000 lei pénzbüntetésre ítélte. Mancas Petru segédtanfelügyelő ugyanakkor polgári pert indított Biciusca ellen 69 ezer lei megtérítése erejéig azon a címen, hogy ezt az összeget a pénzeszekrényből kivette. A bíróság pénteken tárgyalta ezt az ügyet s a segédtanfelügyelőt elutasította keresetével, mert nem nyert beigazolást, hogy a pénzt Biciusca lopta volna el.

* Ha influenzája van, gondoskodjék arról is, hogy gyomra és belei a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával gyakran és alaposan kitisztítsassanak. Kérdezze meg orvosát!

Zürichi nyitás. Párizs, 11.75. London 20.99. Newyork 440.37. Brüsszel 74.47 fél. Miláno 23.15. Amszterdam 239.60. Berlin 176.37 fél. Prága 15.12 fél. Varsó 82.87. Belgrád 10. Bucuresti 325.

Százhuszezer leles pert vesztett Nagybánya városa. Saját tud. Nagybánya város vezetősége a Lucaciú- és a Vasut-utcai háztulajdonosokat felszólította, hogy a közigazgatási törvény értelmében a város pénztárába, az elvégzett közmunkák hozzájárulása címén, fizessenek be 120 ezer leit. Az egyik háztulajdonost, Platthy Györgyöt 30 ezer leivel terhelték meg. Platthy azonban megfellebbezte a város határozatát és a pert a legfelsőbb bíróságnál is megnyerte. Emiatt a városnak a 120 ezer lei kivetést viesza kell vonnia.

Értesítjük a katolikus híveket, hogy a váradolási templomban ma, Krisztus Királyságának ünnepén este fél 7 órakor az ünnepi beszédet Csányi László volt trentoni (Amerika) plébános tartja. — Hódolatunkat mutassuk be mindnyájan Krisztus Királynak!

BON JOUR

a francia köszöntése. Bizony, mindenfelé más nyelv járja. Az üzletben nincs annyi különbség, mert minden országban kedvelik és eszik az „505 a csikkal”-t, az új remek cukorkát.

505

EUROPA CUKORKAJA

Romániában gyártja KANDIA S. p. A., Timișoara

Befejezték a szatmári városházán a vizsgálatot. Szatmár. Saját tud. Jelentetjük, hogy a belügyminiszterium Szatmárra küldte dr. Gherman Joe miniszteriumi vezérfelügyelőt, akit megbízott a szatmári városháza ügyvezetésének felülvizsgálásával. Dr. Gherman Joe pénteken délután készült el munkájával. Kihallgatta a városi tisztviselők egy részét, akiknek vallomását jegyzőkönyvbe foglalta és azokat felterjesztette a belügyminiszteriumba. Dr. Gherman Joe pénteken délután visszautazott Bucurestibe, ahol a belügyminiszteriumnak a vizsgálat eredményéről személyesen is beszámolt.

A KOLOZSVÁRI KATH. MISSZIÓ KÉRESE A JÓSZIVŰ ALDOZATKÉSZ TÁRSADALOMHOZ. A hideg őszi idők beálltával a karitász iroda szegényei, segélyezett családok tagjai megkezdték a feliratkozást a székely téli ruha, fa és élelmiszer segélyre. Sok meztelenség gyermek is jelentkezik. Nincs cipő, nincs tankönyv, nem tudnak iskolába menni. Szeretettel kérjük jószívű embertársainkat, akiknek az Uristen jó meleg szobát és új ruhát adott, nézzék át ruhatárukat, cipőkészletüket és ha van valami, amit nélkülözni tudnak, küldjék be a Str. G. Duca 7. szám alatti Karitász irodába, vasár- és ünnepnapok kivételével bármelyik nap reggel 9-1 óráig, vagy esetleg jelentsék be, mert az iroda érte küld. Az évek óta bevezetett és a halottaknapról ismert kis keresztet az idén is november előtt árusítani fogjuk. Nemcsak az örökéletbe veletlünk hirdetnek ezek a keresztetek, hanem irgalmas szívünk mellett is tanúságot tesznek, mert az elárulásból befolyt összeget is a szegényeink téli felszerelésére fordítják.

Háromévi fogságra ítélték egy szatmári fősüségédet. Szatmár. Saját tud. Nem mindennapi sajnálatos dráma történt néhány hónappal ezelőtt Szatmáron. Sütő Imre Plevna-utcai fősüségéd feleségét kikezdte a pletyka. Azt beszélték róla, hogy nem szereti a férjét és el akar tőle válni. Névtelen leveleket küldözgettek a fiatal férjnek, aki — bár nem látta igazoltatnak a vádakat — egy éjszaka baltával a feleségére támadt, akit több helyen súlyosan megsebesített. A rendőrség Sütőt letartóztatta és gyilkossági kísérlet címén eljárást indított ellene. Sütőné hetekig élet és halál között lebegett. Felgyógyulása után megbocsátott férjének és kérte az eljárás megszüntetését. Tekintettel azonban arra, hogy a gyilkossági kísérlet hivatalból üldözendő bűncselekmény, Sütő bíróság elé állították, amely most háromévi fogságra ítélte.

Iskolás hangverseny Pankotán. Temesvárról jelentik: A temesvári római katolikus egyházmegye október 24-én Pankotán tartotta meg az egyházmegye körzetéhez tartozó iskolák tanítóinak rendes évi közgyűlését, egybekötve az egyházmegye iskoláinak hangversenyével. A gyűlés keretében szentelték fel a gyönyörű Vándor zászlót. A zászló anyai tiszteletet Matyók Károlytől vették át. Ezután Wegling János temesvári kanonok mondott beszédet, majd délután 4 órakor kezdődött a nagyszerű gyermekhangverseny. A Vándor zászlót és az első díjat a pankotai római katolikus magyar elemi iskola nyerte, Kovács József karnagy vezetésével. A második díjat Láng József karnagy irányítása mellett az aradi római katolikus elemi iskola, a harmadikat pedig Pál István karnagy vezetésével a horoszebesi római katolikus elemi iskola nyerte. A nagyszerűen sikerült ünnepség megrendezéséért főképp Schuster Tamás pankotai plébánosot illeti elismerés.

Megdrágult a tűzifa?
Akkor is
olesón fűtök
„ZEPHIR”
kályhával

10 kilogram fával fűt 24 órán át.
egy normál szobát

Gyártja: Szántó D. és fia, Oradea
„ELITE” tűzhely kályhagyára
Kapható mindenütt. Kerjen díjtalan árlenyűzket.

SZINHÁZ-MŰVESZET

Udvardy Ignác új képei között

A nagyváradi premontrai rendház udvarára csendesesen hulldogálnak az őszi falevelek. Sűrű csöppekben perméte az őszi eső s a kora délutáni órában úgy találok az egykori híres gimnázium udvarán zöld lódenkabátjában Udvardy Ignácot, mintha most készülőne növendékei közé, hogy rajzórát megtartsa. Növendékek zsebibőg larmája helyett azonban a művészet ihletett csöndje fogad minket az egykori rajzteremben, amely most Udvardy Ignác műterméi szolgálatát s a rajzaszatók a katedra helyén festőállványok, rézkarcnyomó készülék, s a képek sokasága hever.

A művészi rendtelenségből azonban egy különös, nagyvonalú lélek derűs világszemlélete ragyog — és egy készülő kiállítás körvonalai bontakoznak ki. Udvardy Ignác mester ugyanis vasárnap délelőtt nyitja meg műtermékiállítását s képeit most rendezi. Nem az első látogatásom ez az Udvardy műtermében, de annyi mély élmény régen fogadott itt a fehér falak között, mint most.

Udvardy Ignácot általában szeretik aszkétaéletű szerzeteshez hasonlítani, mert magánosan és egyedül művészetének él. De minden igazi művészetben kell valaminek lennie a szerzetesek aszkéziséből, mert az igazi művész elsősorban műveiben éli ki magát s természetesen visszavonul a világ lármájától. Ha Udvardy Ignácot a fokozottabb mértékben nyilvánul meg, csak művészetének előnyére válik.

A mester hosszabb ideje nem szerepelt a nyilvánosság előtt s most jó néhány év termését mutatja be. Nagybárá, Nagybánya, Firenze, Róma, Keszthely, Badacsony és Buda, azok az állomás-helyek, ahol rövidebb-hosszabb időre felállított

festőállványát, hogy felvázolja impresszióit. S ezek az érdekes meglátások most itt tárulnak elénk az ódon gimnázium rajztermében. Vajamikor innen indult el az ifjuság, hogy bejárja a világot — most a világ legszebb tájai jöttek ide, hogy megösmertessék velünk azokat az élményeket, amik csak a pikúra formanyelvén mondhatók el.

Udvardy Ignác egyénisége különböző stációkon fejlődött mai lehangradt és mégis izgatónan érdekes korszakáig. Olaszországi képeinek különös levegője, színeinek sajátosága, valóságos nyugtalanítják az ember. De hiába fordulunk el az Arad egyik szép hidjáról festett — mely hangulatu, vagy a római Szent Péter katedrális alibüvölőn finom képétől; hiába nézzük a nagybányai piac nyüzgő sokaságát, vagy a keszthelyi utca színes követit; újra meg újra vissza kell fordulnunk az olaszországi képekhez, amelyekben Giotto antik levegője vibrál s mintha Dantet látnánk elhaladni valamelyik ódon, színes fal mellett, amint magában szöveget az „Isteni színjáték” sorait s tán épp arra gondol, hogy:

„Quando leggamo il disiato riso,

Esser baciato da cotanto amante,

Questi, che mai da me non fia diviso...”

Az élet mélyesége átélése minden Udvardy Ignác festmény. Ő megérzi a behavazott erdő fáinak érzéséből kiáradó lelket. Ezek a fák itt a hó alatti gyökereikben tovább élnek, a tél itt nem jelenti a természet halálát. Mint ahogyan az élet harsogó ritmusa bontakozik ki, egészen halvány tónusokban tartott nagybányai, vagy erős, kissé túlfokozott, napsütéses nagyváradi képeink; amelyek kellemes meglepetést jelentenek számunkra, hiszen Várad utcáit olyan sok színezett képben láttuk már, hogy el se tudtuk képzelni, milyen lehet a Nagyhid környéke napsütésben?

Udvardy Ignác mostani tárlatán az új, nagyobb festmények mellett néhány finom, színes ceruzarajz és tusfestmény is látható.

Hálás lehet mindenki ezért a tárlatért Udvardy Ignác, hogy lelke gazdagágából olyan sok értéket igyekszik szebbé tenni nagyon is egyhangúságba süppedő kisvárosi életünket. (h. 6.)

Martzy Jancsika hangversenye Aradon

Arad művészi és zenei körében nagy érdeklődéssel várják azt az érdekes és élvezetes hangversenyt, amelyet november 7-én tartanak a minorita kulturpalota nagytermében. A minorita kulturpalotában ez lesz az évadmegnyitó hangverseny is: a kis, tizenhároméves Martzy Jancsika tartja nagy bemutatkozó hangversenyét Aradon. A kis Martzy Jancsika — Martzy Mihály tanár, a Katolikus Népszövetség temesvári egyházmegyei tagozata elnökének tehetséges leánya — jelenleg a zeneakadémia utolsóévfolyamának hallgatója s már tavaly megtartotta Temesváron első nagy, nyilvános hangversenyét, „szüfolt ház” és nagy érdeklődés mellett. Komoly zenei tudása és nagyszerű technikája, egész hallgatóságát elbűvölte. Csak természetes, hogy azóta zenei tudása és előadói készsége csak fokozódott, úgy hogy aradi fellépése valóságos eseményszám-ba fog menni a város műértő közönségének körében. Martzy Jancsika fellépése — amint azt tavaly Temesváron egyöntetűen megállapították — nem bravúroskodást, hanem igazi művészetet jelent. A hangversenyt a zongorakíséretet Eriely Izolda zongoraművész nő látja el. A hangversenyt november 7-én este 9 órakor tartják.

Az indiai Patna városa emlékművet állít V. György királynak. Az emlékmű főalakja már el is készült Leonhard Jennings angol szobrász műtermében. Képünk V. György bronzbaöntött alakját és a szobrász művészi ábrázolját.

Reményik Sándor legújabb versei

— A „Magyar Lapok“ eredeti közlési jogával —

ÉN ŐSZÖM...

ÉN ŐSZÖM, mosolygó vagy borongó.
Világfeszültséget feloldó,
ÉN kinomat is csillapító,
ÉN bókómet is megígérő:
Olyan vagy, mint az őszi Jézus,
Olyan vagy, mint egy leánykérő.
Olyan vagy, mint az őszi Jézus:
Széld és alázatos völgyény —
Minden lélek menyasszonyod ma
S talán még én is, én.
ÉN ŐSZÖM, mosolygó, vagy borongó,
Az őszi Jézus bizony, benned jár
ÉS felszed minden színes levelet
ÉS fakó levelet.
Koszorújába mind beletalál.
Ó szed! fel s tűzzél tűvicskoszordba
Engem is, eltaposott levelet
Te, kit várnak romlottak és szűzek,
Jegyese minden lehullott levélnek.
Fogadd el tölem ezt a levelet,
Napsugárral irtam és őszi kékkel,
ÉS reménnyel és kétségbeeséssel
ÉS benne egész esett-magamat
Hozom s minden nyomorúságomat
S az életem hozom —
Fogadj el így, ahogy vagyok
Ó ŐSZÖM, békességem, Jézusom!

Nagyvárad, 1938. október 5.

RÉGI TÖRTÉNET

Régi történet és van hitele:
Az ember, aki ó-kutba esett,
Sokáig nézte kitarotn, merőn
Feje felett a csillagos eget,
Azaz, hogy pontosabban mondjam:
Azt az egyetlen, örök csillagot,
Mely szemébe s a kútba belefért,
ÉS épen feje felett ragyogott.
Mert szűk kis égbolt maradt csak neki,
A kutba-esettnék, szegény-fejének,
De e darabka elég volt neki.
Mintha lassan csillagsugárból
Fontak volna fent mentő-kötelet:
Sodorták-fonták népek és idők,
Míg ő tartotta magát víz felett.
S egyszer csak lassan kiemelkedett.
S most azt mondja: elértem a tetőt,
ÉS azt véli, hogy csillagot fogott,
Pedig ő csak nézte a csillagot —
A csillag fogta — őt.

SEMMI MÁSHOZ

Kétség — s remény. Hítegető zavar:
„Ott lenn a völgy sötét ködöt kavár“.
Mögöttünk zúg a Sors, — vagy megelőz?
Húsz év... s megint be döbbenetes ősz!
Egy talpalatnyi szirt-fok ha enyém
Lenne most fent a Pílis tetején —
Enyed felett — és a világ felett —
S a költő-társ fogná a kezemet.
Szívünkön nem hiába futna át
A „bujdosó verőfény“. Kis tanyát
Egy pillanatra most is lelne bennünk,
Amikor összefonódik a lelkünk.
Aranyos széü fellegetnek csókja
Aranyosná hemlokunk csoda-módra.
Huhoghatna bagoly és rádió:
Csak azt tudnánk: itt állni s élni jó.
Ehhez a röghez, ehhez a sziklához
Van közünk. Égen-földön semmi máshoz!

Nagyvárad, 1938. október 23.

FÉNYESEBB

„Fényesebb a lánchnál a kard.“
De a kardnál fényesebb az Eszme
Áldott, aki az Igazságért
Embert nem ölt,
Az nincsen veszve.
Áldott, kinek volt türelme kivárni
Amíg az Ige testet ölt.
Áldott, aki az Igazságért
Embert nem ölt!
Az nincsen veszve.
Mert lánchnál ugyan fényesebb a kard,
De minden kardnál fényesebb az Eszme!

VÁJD KI

ÉS ha megbotránkoztat a te jobbszemed,
Vájd ki azt, és vedd el magadtól —:
Olvasom százszor is, míg rossz szemem
Most minden dér-virágos reggelen
Az Evangeliumra ráhajol.
Vájd ki azt és vedd el magadtól...
Uram, ezek a kőkemény ígék
Kegyetlen kéjjel telitlenek engem,
S te tudod, mily keserű elszántsággal
Allok néha a szememmel szemben.
Te tudod, hogy görbülnek ujjaim
Ragadozó és vajú mozdulatra,
Hogy macska-körömként, tigris-körömként
Körömöm a kint szememből kikaparja
S a kinnal együtt a szemem világát.
Semhogy így lássak, ne is lássak inkább!
Mert botránkoztat az én félszemem,
ÉS ha behunom, folytatja a másik,
ÉS nem láthatok semmit sem olyanak,
Amilyen volt, s amire lelkeim vágyik.
Zavaros, szürke és ködös tavak
Az én szemeim s uszkal nyugtalan,
Homályos tükrökön ezer szemét,
ÉN utálok a szememet Uram!
Utálok, igen, s vadul gyűlölöm,
ÉS szegyelem is a szememet,
Mosatlan, párás börtön-ablakok
S lemosni őket sohasem lehet!
ÉS ha megbotránkoztat a te jobbszemed:
Vájd ki azt és vedd el magadtól —:
Olvasom, míg átokverte szemem
Az Evangeliumra ráhajol.
Jaj, botránkoztat engem mind a kettő,
ÉS mind a kettő balga és balog
ÉS színre vak és szépségre vak immár
S számára csillag hasztalan ragyog.
Hogy nézzek én végtelen éjjeken
Rámtekinthető édes csillagszemekbe,
Hogy nézzek, könyörülő Istenem,
Ha ilyen tisztátalan a szemem??!
Vájd ki azt és vedd el magadtól —:
Uram, én egyszer csak nekik-esek,
ÉS vájok, tépek, irtok, kaparok,
Míg nem hagyok, csak véres gödröket!
ÉS akkor talán mögöttük kigyúl,
Kigyúl a tátongó odúk mögött
Minden jószág, szépség és tisztaság,
MI látó szemem elől megszökött.
Ragyog a harmat és ragyog a dér is
ÉS szűzi hamva lesz mindennek újra,
Mert az én gonosz szemem mögött
Lappangott minden drága szín megőujva.
S akkor öltözöm tavasz bíborába,
Től fel rébe és ősz aranyába,
Felöltözöm a gyönyörű világba
S felöltözöm mély, tálvilági kékbe.
Világtalanul, véres szemgödrökkel,
Uram, úgy megyek be az üdvösség!

Nagyvárad, 1938. október 22.

Épül a Marianum...

Irtá: P. Treján Leonárd

Nagyon szép májusi délután volt. A nap csak úgy ontotta melegét. A nagyvárosi aszfalt már nyári melegtől izzott. Az orgonafák illatos fehér virága hullni kezdett. Éreztük már mindnyájan a kolozsvári forró napsütés jelentkezését. Mailáth kegyelmes úr ott járkált az óvárbán valamelyik betegénél és benézett az óvári klastromba is. Nem tudom volt-e különösebb célja ennek a benézésnek, de egyszerre hozzám fordult és így szólt:

— Nem volna kedved velem jönni? Hozass egy kocsi...

A kocsi megjött. Egyfogató, szegényes volt mindig a püspök fogata. Megindultunk az Erzsébet útra, a Kövári telep felé. A kegyelmes úr rendelte így. Az Erzsébet úton már akkor csinos villák, gondozott virágos kertek fogadtak. Fönn a Hercegovinában szólt a zene és hívta a mulatós kedélyű embereket. Nagy Gábor híres villája is állt már a hegyoldalon. Lenn pedig az öreg Szamos zúgott és igyekezett a gyalui heggek felől. Talán új világ hírt hozta a kincses városnak. Több örömet, szebb jövődöt, gondatlanabb életet...

Majdnem az Erzsébet út magasságába érkezünk, nem sokat beszélünk, amikor a püspök megállította a kocsit és intett, hogy szálljunk le. Odaszóltott a reformátusok kertjének kertéséhez. Megállunk és melázva szemlélődni kezdünk... Lenn száz és száz munkás dolgozott hatalmas állványerdőben. Itt nagy épület emelésén dolgozik ezernyi munkás. A püspök arcáról leolvastam, szemüvegei alul kinyitottam a fehérítő szemgolyókról, hogy súlyos gondolatok, nagyon fontos események foglalkoztatják.

— Nézd csak, épül a Marianum...

Kevés ember mérte föl akkor a nehány szó jelentőségét. Épül a Marianum... De Hirschler József és a püspök föltétlenül tudták. Hogy Mailáth püspök bizonyosan tudta, azt bizonyítja az a tény, hogy a merész vállalkozásban Hirschler háta mögött állott és megvédte a pénzügyileg merész vállalkozást. Nagyon merész volt a terv és kockázatos a megvalósítás.

Épül a Marianum...

Istene, ilyen sok idő távlatából nézem most az állványerdőt és az ezernyi munkáskezet. A téglarengedet és az emelkedő falakat. Látom az épülő gondolatban zúgva diadalmosan ég felé emelkedő tervet és Mailáth püspök és Hirschler József alakjait. A püspök egyházmegyéjén kívül él még, Hirschler József pedig künn a temetőben van már...

Ez a két ember a Marianum tervével és az épülő gondolattal, beleált az általános emberi kultúra útjába. Sokan nem tudták még akkor, hogy amit a lelkük szeretetével meggyőnyedés nélkül cipelnek, az a haladás és művelődés mérhetetlen értékű tényezője. Szent teher és áldozatos fáradozás. Hirschler úgy tudott lelkésülni, mint a gyermekifjú kedvenc szépségének, mikor emelkedtek a hatalmas téglafalak. A Marianum nála eszményi, poétikus szépség, anyaságos gyöngyesség volt. Pedig ez az ember Dante nyomában a kihatalmasodott kultúreredő, élelétású tudós volt. Ha nem tapadna nevéhez semmi más, csak a Marianum, ez is légnem lenne ahhoz, hogy nemcsak márványban örökítsék meg a nevet, hanem a késő utódok, anyák, dédnagyanyák és unokák mindennapos imádságában, eszmélődő női szeretetében, lelkésülésében is. Hirschler nevet, Mailáth kegyelmes nevet is jónak látta megtépníni a hádtalanság csúnya ördöngössége, de a fekete lélek mindig megtalálta a maga képzelt májfoltját. A Marianum épült és folyvást épül és a női lélek kultúráját állítja bele az általános emberi kultúrmunka szövetségéi közé.

Sokszor járkálok behorpadt temetői sírok fölött, de a múltak avarján nem sok virágot lehet találni. Amit nekünk hagy az eláramló élet, abban nem sok a vigasztalás. És ha van

mégis virág, azt a női lélek fakasztja oda is, ahová a természet keze csak sivár élettörvények durva sziklát halmazza föl. A nő szélsőségesnek tetsző, logikához alig alkalmazkodó ösztöne, idegeiknek némelykor csudálatos érzékenysége, intuíciójuk különössége és az ezernyi gyöngesség, mely az asszonyi idegrendszerben rejlik, ki tudja nem ezekből áll-e a természet igazi, ősi rendje... A nő hatalmas altruizmusával szemben a férfi, aki túlnyomólag egyéni életet él, az önzés legyőzhetetlennek látszó erejét képviseli. Csudálatos varázsa van a női léleknek, olyan, mint egy kiegészítő sugár, gyógyító égi lilafény, mely sugárzózába vonja a lét tökéletlenségeit. A fejlődésben az értelem tudománya mellett ez képviseli a részvét gyöngességét és az akarat technikája mellett a szeretet finomságát.

A Mariánumban ez épül és ez épít. Kívülről megalkotásában, látványosságának is szép az intézet, belső tartalmát a krisztusi női eszmény fonsága adja meg. A leánygyermek lelkeségének rémeklő ártatlansága, a szerzetesnőnek áldozatos jósága és hősiessége az a két sarkpont, mely között a nőnevelés kulturális fontossága fordul meg. A Mariánumban a haladás és társadalmi megegyezés, emberi és családi boldogság tényezője.

Többször voltam Hirschler József koporsójánál a házsongárdi temetőben, még többször elzárandókolok a jó Mailáth püspök drága emlékéhez, de legtöbbször pihenek meg mint fáradt vándor a Mariánumban küszöbén. A kedves nővérek lelkigyakorlatait vezetem és édes álmolátás urálja a lelkeket... Nem is álom ez, hanem valóság, mert érzem szívem körül valakinek a két ölelő forró karját. Ez a Mariánumban, a nő, az örök asszonyiség, édesanyám felejthetetlen emléke... Nem szeretnék a szép álmolátásból a csúnya üzleti életbe ébredni, ahol adnak és vesznek, telkellenül vásárolnak és marakodnak. Mikor a nőt elragadja az üzleti élet mocskos keze és kedélyére borul az anyagi élet marakodó szelleme, perditá lesz belőle, átka és szomorú végzete önmagának és másoknak...

A tisztaságos női eszmény után áhítozunk, azért kellene sok Mariánumb. Boldog az a város, ahol áll a Mariánumb, a szeretet, erkölcsi tisztaság, gyöngesség és jóság gyűjtőfogalma. Az eszmeiségnek és lelkiségnek is gyűjtőfogalma. Mint ahogyan gyűjtőfogalma a házi tűzhely az otthonérzésnek, illatos virágszirom a tavasznak, szépség gyönyörűsége a mennyországoknak, tökéletes bevégzettség az alkotó Istennek.

Épül és épít a Mariánumb... Ez a kincses város legértékesebb kincse.

CHURCHILL, Európa krampusza

Winston Churchill!

Az utóbbi időben, — főként a müncheni egyezmény előtt, de még inkább azóta — egyre gyakrabban, szinte harmadnaponként merül fel ez a név a napilapok hasábjain; hol sugalmazni kívánó, jámbor óhajként a harciaskedvű, németellenes tábor részéről, hol falrafestett, ijesztő ördögként a másik oldalon; de mindig abban a formában, hogy: „Churchill tárcát kap az angol kormányban”. Ami — a helyzet, illetve Churchill nézeteinek ismerője előtt ez nem is lehet kétséges! — feltétlenül az angol politikának a totális államokkal való éles szembe fordulását, következésképpen az amúgyis gyöngelábon álló európai béke veszélyes fenyegetését jelentené. Senki előtt sem lehet kétséges, hogy egy Churchill irányítása alatt álló angol kormánnyal a müncheni megegyezés nem jöhetett volna létre. S hogy annak létrejötté mire vezetett volna, az sem okozhat senkinek túlságosan nagy fejtörést.

Winston Churchill — a többi között — az, aki az angol parlamentben mindenkor szembefordul a nemzeti-szocialista Németországhoz való közeledés gondolatával.

Winston Churchill volt az, akire — Eden mellett — elsősorban célzott Hitler, német birodalmi vezér és kancellár egyik legutóbbi beszédében, illetve annak egyik mondatában, mely szerint: teljes mértékben megbízik a jelenlegi angol kormány feltétlen békekészségében, de Anglia belső politikai berendezkedésénél fogva mindenkor számolnia kell azzal az eshetőséggel, hogy Chamberlain olyan utód válthatja fel, aki nem osztja ezt a békeszándékot.

Winston Churchill volt az, aki nemrég elmondott rádióbeszédében az angol mikrofon történetében páratlanul álló, heves kirohanást intézte a nemzeti-szocialista Németország és vezetői ellen.

Es Winston Churchill volt az, akinek — éppen az imént említett rádiószózatának Amerikára vonatkozó részére — a tengerentúlról azt válaszolták, illetve azt üzenték, hogy Churchill úr söpörjön csak a maga portája előtt, mert, ha körülnéz a brit birodalom hatalmas házatáján, — talál ott éppen elég söpörni valót.

Ki hát ez a Winston Churchill, harcias ke „vü „pacifisták” eme örök bálványja, s szegény, meggyötört, békétszomjazó európai polgárok vörösnyelvű krampusza? Ki ez a tehetséges zsonglőr, aki a közmondásos angol hidegvért meghatató, heves vérmérsékletével, úgy játszik Európa érzékeny, bomlott idegein, mint hirtelen

támadt futó szél az aeolhárfa hurjain?

Járjuk végig ennek a kétségtelenül tehetséges és befolyásos angol politikusnak humorral és tragikomikumokkal, sikerekkel és kudarcokkal s olykor törésekkel tarkított életútját.

A német könyvpiacra most jelent meg egy rendkívül érdekes könyv, melyben írója, Carl-Erdmann Pücker néhány befolyásos angol politikus arcélét rajzolta meg biztos vonásokkal, könnyed, szórakoztató formában. A befolyásos angol politikusok portréi között szerepel természetesen a Winston Churchill is. Erről az arc képről adunk itt néhány különösen jellemző vonást, hogy Churchill alakja élethű megvilágításban álljon előttünk.

Winston Leonard Spencer-Churchill, a Marlborough hercegi család sarja, aki a Mindelheim hercegi cím viselésére is jogosult, üstökös-ként tűnt fel a politikai égboltozaton: hatalmasan és fényesen, de kissé szokatlan formában; egyszerre csodálatot és bizalmatlanságot ébresztve magakörül, de mindig és fáradhatatlanul egy utat követve: a saját becsúgyának útját. Kerek nyolc évvel ezelőtt távozott a kormányból, de sohasem hagyta fel a harcot, annak érdekében, hogy valamilyen befolyásos állásba vonulhasson vissza. Hála ragyogó szónoki adottságának, mindenkor sikerült neki, hogy egy parlamentet, mely bizalmatlan volt irányában, — lekössön és egy kormányt, mely őt nem szívelte — befolyásoljon.

Azt mondják róla, hogy egy Caesar lakozik benne, aki egyszerre autokrata és demokrata szeretne lenni, s könnyen elképzelhető, hogy Mindelheim hercege egy tekintélyuralomban nagyobb sikereket érne el, mint Churchill az angol demokráciában.

Mindamellett sokra vitte és alapjában nem-demokrata lényét kortársai szemében némely tulajdonságai tették értékessé; olyan tulajdonságok, amelyek Angliának gyöngéi: fiatalos kedélye, kalandor hajlamai és humora. A végső sikert azonban mindig megtagadták tőle, mindig visszavetették a kritikus elszigeteltségébe; s ha életpályáját figyeljük, nem térhetünk ki annak megállapítása elől, hogy hiányzik belőle az az államférfiúi bölcsesség, amely sem kedéllyel és bátorssággal, sem cselekvő erővel, sem bármilyen kiváló ötletességgel nem helyettesíthető. Türelmetlensége túlzásokra ragadtatja, amihez hozzájárul még, hogy jó gondolatait alkalmatlan pillanatokban, vagy nem megfelelő eszközökkel veti föl.

Fiatalember korában Churchill vöröshajú volt és a vöröshajúak könnyen izguló vérmérséklete sohasem hagyta el. Ha valaki a parlamentben támadta, a vér azonnal — egyébként fehérbőrű — arcába szökött, jóllehet egész életében sohasem törődött mások véleményével és ritkán volt türelme azt meghallgatni. Szeme kicsiny és halványkék, s az egykori karsú, szinte gyenge testalkatú fiú testes, szélesvállú, köpcös úr lett, feje erősen megkopaszodott, tömpe orra a tettek emberére vall, szájának a kissé előraugró alsóajakkal állandóan valami gúnyos, fufangos kifejezése van. Lénye egyenes és nyílt, telve az amerikai ember határtalan önbizalmával: — édesanyja amerikai nő volt.

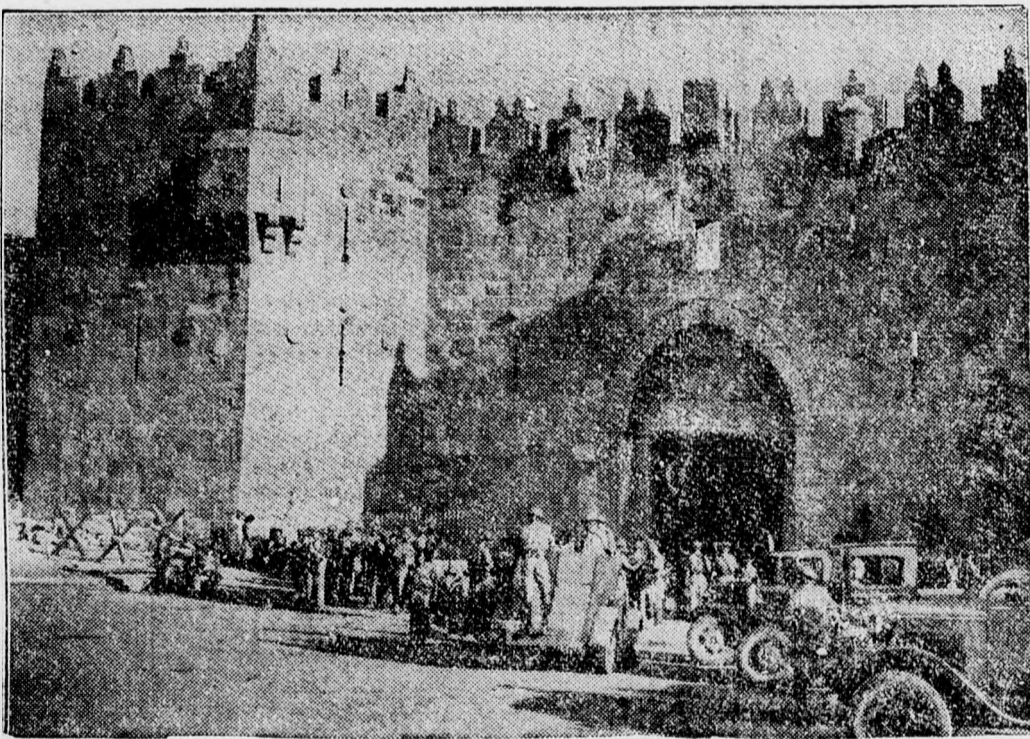
Amikor a fiatal képviselő, könnyed nemtörődömséggel, az alsóházat elsősorban ejtette bámulathatba, a képviselők felkiáltottak:

— Egy Churchill! Egy Churchill! — és apjára gondoltak, Randolph Churchillre, akiről Salisbury egy ízben ezt mondotta:

— Ha az ember egyszer már megszabadult a nyakán lévő keléstől, azt bizonyára nem szeretné újra visszakapni!

Annyira örült, hogy megszabadult tőle...

Winston Churchill: szerencselovag, művész és katona. Pályafutását mint katona kezdte és életének legnagyobb győzelmei és bukásai erre az időre esnek. Életpályájának kezdete kalandos és szokatlan volt, mint minden, amit ő tett. Mint 20 éves ifjú lépett be a 4. huszárezredhez és és attól kezdve nem folyhatott le egyetlen háború sem önélkül. Miután, mint fiatal hadnagy nem mehetett el minden háborúba, min-

Jeruzsálem óvárosának egyik festői szépségű részlete, a Damaskus-kapu.

íg szabadságot kért, ha valahol háború tört ki és hirlaptudósítóként nyomban a helyszínen termelt. Így: átélte a spanyol-kubai háborút, az India északnyugati határain lefolyt harcokat s végül Kitchener hadjáratát a sudáni Mahdi ellen. Tudósításai, amelyeket a fiatal hadnagy akkoriban a Morning Postnak küldött, tele voltak Kitchenerre vonatkozó, öntudatos bírálatokkal, amit az természetesen nem nagyra értékelt. Nem tudhatta, hogy a fiatal hadnagy a világháború kitérésekor már mint flotta-miniszter — egyenlőként áll majd mellette, a haderő parancsnoka mellett!

Legnagyobb feltűnést Churchill a burzháborúban keltett. Oda is tudósítóként küldte ki magát, de nem bírta ki, hogy részt ne vegyen a tényleges harcokban. Egy napon arra ébredt, hogy a búrok egyik páncéloszata körülzárta őket. Mindnyájan fogságba estek és Smuts tábornok, a búrok vezére, váltig csodálkozott, hogy a foglyok között egy vöröshajú ifjú is van, aki hevesen tiltakozik, újságírói mivoltára hivatkozva. Churchill kalandos székeltágyalt ki és a nap hőseként tért vissza Pretoriából Londonba.

25 éves korában választották be az alsóházba, melynek azóta tagja. Beszédei különös rafinériával vannak felépítve, nagyszerű csattanókkal, de nem szenvedélyesek, hol maróan gúnyosak s alkalmasak arra, hogy rajtuk a retorikát tanulmányozzuk. Gyakran a rögtönzés benyomását keltik. Többször előfordul, hogy kabátja zsebében kutat beszéd közben, mintha jegyzetét keresné, amelyek azonban a valóságban nem léteznek, de nem is szükségesek, mert beszédét már jóval előbb elkészítette. Minden nagy beszédét szóról-szóra betanul. Egyes nagy beszédei, melyek úgy hatnak, mintha most rázta volna ki őket a kabátja ujjából, — a valóságban nem kevesebbszer, mint nyolcszor írta le újra és újra s könyvvél-kül betanulta. Sikereinek nagyrésze ezen a vaszorgalmon alapszik.

Kétséges, hogy Churchill minden ugráskész temperamentumával és impulsivitásával, olyan nagy szerepet vihetett volna az alsóházban, ha nincs meg az az adottsága, hogy hallgatóit kiválóan tudja szórakoztatni. Talán az okozza ezt, hogy az alsóházi viták anyaga általában igen száraz, s a feszültség olykor igen nagy — nem lehet tudni. Tény azonban az, hogy az alsóház szívesen kacag s erre Churchill, a maga friss humorával, gyakran szolgáltat alkalmat.

Churchill alsóházi pályafutása is rendkívül szokatlan. Mint konzervatív képviselő került be, majd átment a szabadelvű pártba, míg a háború után ismét visszatért a konzervatív párt kebelébe; a párt jobbszárnyának vezetője lett, s most ismét a középbe akar visszahúzódní. A szabadelvűekhez való átpártolása olyan nagy izgalmat keltett, hogy amikor mint szabadelvű képviselő első ízben emelkedett szólásra, az egész konzervatív párt — 250 képviselő! — egyemberként elhagyta az üléstermet. A bizalmatlanság, amelyet saját személye iránt akkor váltott ki, egész életében nem tudott többé eltűnni, de ez volt életének legsikeresebb fejezete. A szabadelvűek rövidesen kormányra kerültek és Churchill gyors egymásutánban gyarmatügyi államtitkár, majd kereskedelmi és később belügyminiszter lett. Mint ilyen, egy furcsa ügyből kifolyólag sokat beszéltetett magáról. Amikor ugyanis néhány anarchista a rendőrséggel szemben eltorlaszolta magát, Churchill, általános derűtségre egy tűzér-üteget vonultatott ki ellenük!

Churchill nagy pillanata akkor érkezett el, amikor Asquith 1911-ben azzal a kifejezéssel megbízással nevezte ki haditengerészeti miniszterré, hogy a tengeri haderőt „német támadás esetére” csataképesé tegye. Ekkor gyökerezett bele oly kiírhatatlanul a Németország iránti bizalmatlanság, amelyet nem tudott többé leküzdeni.

A háború kitérésekor haditengerészeti miniszter volt és amit ebben a minőségben tett, az ismét jellemző volt reá. Két jó gondolata volt: ő akarta kezdetben a német csapatokat Antwerpenből kiindulva szárnybatámadni és lényegében tőle származott később az a javaslat is, hogy a Dardanellákat kieroszakolják és délkeletről nyomuljanak előre a központi hatalmak ellen. Az első ötletet ő maga valósította meg, alkalmatlan pillanatban és elégtelen erővel. A második terv hasonló okokból hiúsult meg, amiért azonban nem őt terbeli a teljes felelősség. Hogy még-

is kegyvesztett lett és eltávolították, az elsősorban annak tulajdonítható, hogy a tengernagyokat és csatahajóparancsnokokat szakadtlanul, vártlan, meglepő és keresztülvihetetlen parancsokkal gyötörte. Kiszámíthatatlan volt, türelmetlen és a flotta számára végül is elviselhetetlen.

Az eltávolított miniszter a harctérre ment, Franciaországba és őrnagyi rangban egy zászlóaljot vezetett. French tábornokká akarta előléptetni, Haig azonban nem tette magáévá az ajánlatot.

Churchill elkeseredetten tért vissza Angliába. Mindamellett a háború alatt még hadfelszerelési, hadügyi és végül légügyminiszter lett. Utolsó háborús tevékenysége a bolsevizmussal szemben érvényesül, amit kezdettől fogva veszélyként ismert fel.

Amikor 1928-ban a konzervatívok kerültek kormányra, Churchill hivatal nélkül volt és kezdett vissza-kacsintani az otthagyt konzervatív tábor felé. — ami talán egyedül áll az angol parlament történetében. 1924-ben Baldwin pénzügyminiszterre nevezte ki. Ezt a hivatalát, amelynek gyakorlása közben semmi jelentőset nem tett, 1929-ig tartotta meg. Csak jóval később, amikor a hátsó konzervatív pártokban, a nemzeti kormányzattal szembeni ellenzék nemhivatalos vezére lett, — kezdett csillaga ismét fenn ragyogni. A kormány nagy kritikusa lett. Az alkotmányjogi válság idején úgy érezte, hogy VIII. Edward mellett lándzsát kell törnie. Ez volt talán az egyetlen alkalom életében, amikor szenvedélyes szíve a becsúgyát háttérbe szorította. Amikor egy zimankós decemberi estén Edward királytól, a Belvedere palotában elbúcsúzott, könny csillogott a szemében...

Azt a benyomást vitte magával a Belvedere palotából, hogy a királyt, akarata ellenére, Baldwin kényszerítette a lemondásra. Tenni akart ez ellen. Nyilatkozatot juttatott el a sajtóhoz, melyben Baldwint és kormányát nem kevesebbel, mint felségsértéssel vádolta meg. A nyilatkozat azonban ebben a formában sohasem látott napvilágot.

Szabad óráiban Churchill szívesen festet. Amikor a Rivérián tartózkodik — ahova csaknem minden évben ellátogat, — órák-hosszat áll a tenger partján, furcsa, fehérváson köpenyben, vászon sapkában és — fest. Jelentős festők dícsérték már meg festményeit, megállapítva, hogy tehetsége van s hogy képei, mint műkedvelőé — igen jók.

Sokat ír is. És ma, amikor semmiféle kormányzati hivatalt nem visel, főként abból a pénzből él, amit a világ minden jelentősebb országában elhelyezett cikkeiért kap. Ir különböző magazinokba is, történelmi karcolatokat, a nők szerepéről a háborúban és mindenről, ami

csak előadódik. Ugy látszik, mindenről tud írni, hol jól, hol középszerűen, de sohasem szellemtelenül. Eppen most adta ki őse, Marlborough herceg nagy életrajzának harmadik kötetét. Ha valamit diktál, a leírt kéziratot azonnal nyomdába küldi, anélkül, hogy átolvasná. Miután a kinyomatás utáni javítás igen költséges, ilymódon minden könyve kiadásánál több tízezer lételnek megfelelő összeget költ el.

Politikai gyöngeségeinek egyike, hogy leg-többször már elmondotta és hevesen képviselte az ellenkezőjét annak, amit pillanatnyilag állít. Csaknem mindig sikerül őt sarokba szorítani, ha valaki megfelelően felkészül reá és nem sajnálja a fáradságot, — azzal, hogy kiássza a régi beszédek közül Churchill egyik korábbi beszédét, amelyben lángoló szavakkal a pillanatnyilag elmondottaknak éppen az ellenkezőjét biznyította.

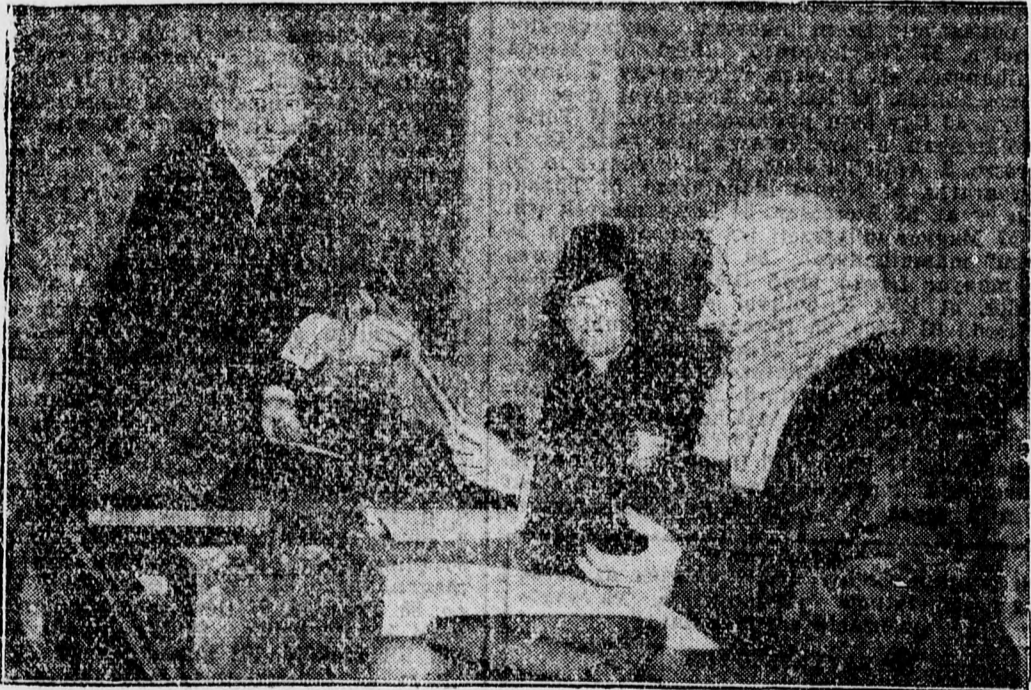
A háború után néhány évvel a bolsevizmus leküzdése céljából azt a gondolatot vetette fel, hogy Németországot szőlítsák fel a Balti államok anektálására és ezt egy egyezményben kifejezttlen fektessék le. Ez a terv Franciaország ellenállásán meghiúsult. Ugyanebből az okból a háború utáni években amellet szállt síkra, hogy Németországot nemcsak, hogy ne fegyverezzék le tovább, hanem épen föl kell fegyverezni abból a célból, hogy gátat emeljenek a bolsevizmusnak. Tudjuk, hogy ma ugyanaz a Churchill milyen álláspontot foglal el azzal a Németországgal szemben, amelynek a legtöbbet köszönhet Európa a bolsevizmus leküzdése terén. 1938. májusában azt ajánlotta, hogy a szovjet-unió bevonásával a nemzetek gyűrűjét teremtsek meg és vonják Németország köré.

Talán ezért van az, hogy, ha Churchill egy meghatározott magatartást, politikát vagy eljárást javasol, akkor ez a magatartás, ez a politika és ez az eljárás elveszti vizársát az alsóház többsége előtt, mert: nem bíznak benne.

Ime: a „félelmes” Winston Churchill arcképvázlata, melyet a Carl-Erdmann Pücker által készített fotográfia alapján, a legjellemzőbb vonások egybeillesztése útján nyertünk. Talán sikerült éles, tiszta képet vetítenünk a szemléltető elé. Azt mondják, hogy semmi sem olyan félszemetes többé, ha közvetlen közletről látjuk. Talán most, hogy mi is ilyen közletről láttuk W. Churchill egyéniségét, nem remeg át többé rajtunk, békétáhitó európai polgárokon olyan félsz borzongás, ha ezt olvassuk:

„Churchill belép az angol kormányba“.

FODOR VIOLA.

Különös örökösödési adó. London városa nem mindennapi örökösödési adót fizet Shropshireban lévő birtokaiért az angol koronának. Evente egy kézibárdot, egy kerti ollót, egy köteg rőzsét és néhány patkót, a hozzávaló szögekkel. Ez a kép a különös adó átadásakor készült: Pickford londoni városi tanácsos átnyújtja a kézibárdot s a többi „adó-anyagot” a királyi kincstárnoknak.

A DUNAPARTON

Irta:
DALLOS SÁNDOR

Elmondok még egy emléket csavargóéletemből, mikor Gyopárral jártunk még együtt s éltük a munkanélküli kóborló emberek szenvedéseit. Ez így történt.

Egész nap munka után jártunk már kora reggeltől kezdve s holtfáradtan es minden eredmény nélkül érkezünk úgy délután három óra felé a Dunapartonra. Nem lehetett eredményt elérni, megint senkinek se kellettünk. Nem csak fáradtság volt bennünk, hanem a fáradtság alatt tompa, nehéz éhség is, hisz azaap még egy falat se volt a szánkban. A fáradtság azonban mindennél erősebb volt rajtunk, leégődünk szó nélkül a homokba s úgy nyomott el bennünket az álom, mint a fulladás. Ha valaki távolabbról néz bennünket, azt hihette, halottak vagyunk.

De nem voltunk azok, mert hat óra felé felébredtünk, nem is néztünk egymásra, csak felültünk a homokban, átfogtuk a karunkkal a térdünket és elkezdtünk hallgatni. Mi beszél-nivalónk lett volna egymással? Semmi. Azt hiszem, ha két halálraítélte összecsuksuknának egy cellába, azok se beszélgetnének. Mi se. Csak ültünk, néztük, a folyót, hagytuk, hogy sodródjék át rajtunk az idő s az volt az érzésünk, hogy harangoznak. Pedig nem harangoztak se közel, s távol, csak a fülünk zúgott és a fáradt idegeink játszottak velünk. Különös állapot volt. A világ hol akkorára szűkült képzeletünkben, mint egy kemény kis dió, hogy valahol felette lebegtünk, hol meg bizonyíték nagygyá tágult s a kavics a lábunk előtt olyan távolinak látszott, mintha fordított távcsőben néznénk. Emberi valónk érzését a csöndben lassan egészen elveszítettük s nem volt fogalmunk magunkról és a testünk dimenzióiról. Ott ültünk közvetlenül a víz szélén és személytelenül figyeltük a vízjogva halászó srályokat. Ez volt az egyetlen hang a pusztán parton, de ez is olyan éles és ijedelmes, mintha valahol gyilkosság történt volna a délutáni fülledt hallgatásban s csak még nagyobb volt tőle a csönd.

Előttünk meg csúszott lassan lefelé medrében a Duna és ez oly végtelen szomorú volt, hogy csaknem zokogni kezdtünk tőle. Miért ilyen szomorú nézni az elhőmpölygő vizet, mai napig se tudom, de most is olyan szomorúság nekem folyóparton ülni, mintha a haláltól kapnék eljegyzési üzenetet. Akkor is így volt. Két gondozatlan, fáradt csavargó ültünk a vízparton és a szívünk hangtalanul zokogott. Mintha az emberiség álmát vinné magában a folyó s az emberiség itt maradna álom és remény nélkül.

Ebben a szomorúságban kezdtünk aztán önkéntelenül futyulni. Valami halk és bánatos kis nótát kezdtünk, hasonlóan a magános csónak ringásához és jó volt ez, mert most már volt mihez tapadni a fájdalomunknak. Most már ringathattuk és ápolhattuk s ott volt előttünk élő harmadiknak a szomorúságunk, mint egy ember. Most már templom volt a világ és mi szomorúan zengedeztünk benne parányi bogarak, akiket emberré rendelt az Isten.

Igazán senkink se volt akkor, nem volt kire gondolni se, hát csak nézegettük a vizet és gondolom, álmodoztunk. Mert álmodozni tudtunk még.

Ebből az álmodozásból arra riadtunk fel, hogy láttuk, alig pár lépésre tőlünk valami tömeget vet ki magából a Duna. Ugy tette óvatosan és figyelmesen, mintha ölből csúsztatná ki, mint egy alvó gyermeket az anyja. Mintha mondaná: megérkeztek s aludjál. Nekem itt kell hagynom téged. Valami kékes tömeg volt a Duna utasa, hosszantán fekiúdt, ferdén part iránt, keze volt, lába, törzse kint a parton, lába azonban bent a vízben. Egy halott volt, valami asszony vagy leány, kéktarka ruhában s ráfeküdt az egyik kezére. Olyan volt, mint egy jelentés.

Halló! — kiáltottam fel megrökönyödve, mert vízbefult halottat még sohase láttam, de Gyopár lefogott, mint aki tudja, miről van szó.

— Pszi! — mondta. — Egy hulla. Ne kiált.

Izonyú csönd támadt körülöttünk, több az előbbinél, mélyebb, visszhangosabb és öblösebb. Halotti csönd, mint mikor a természet maga is csodálkozik. Közel-távolban nem mutatkozott emberi élet rajtunk kívül, a fűzfabokrok alját sutyorogva mosta a víz, a nap bágyadón sült, a srályok halásztak és mi már igazán hárman voltunk: Gyopár én és a hulla.

— Meg kell néznie! — mondta perc múlva Gyopár. — Gyere, vizsgáljuk meg, mi van vele. Végre is emberek vagyunk s még formáját nem veszti, a halott is ember.

Hogy emberek vagyunk, ezt aznap cikor éreztük őszintén lefelől. A halott szegény, hanyatt feküdt a nedves homokban, blúza elől csaknem egészen nyitva volt, nyaka már elékült s vékony aranyláncot kedves Szűz Mária-érem függött rajta, mint egy mosolygásnyi remény az ég után. Gyopár körüljárta, aztán azt mondta:

— Parasztleány. Biztosan az s már legalább egy hete halott lehet.

Babrált körülötte, botot tört, azzal vizsgálta.

Szegény. Mit csináljunk vele?

— Én azt gondoltam:

— Be kellene menni, jelenleni egy rendőrnök.

De Gyopár tiltakozott.

— Ne tegyük. Kár. Csak háborgatjuk szegényt s tisztelni kell a halottat. Ott felebeccolnák és ez nem szép. Ha a pap eltemetné jelentés nélkül, annak megmondanám.

Alltunk ott és tanakodtunk, ilyen esztünk sohase volt még. Végre Gyopár azt mondotta:

— Legjobb lesz, ha szépen visszahúzzuk a vízbe. Legyen sírja a folyó, ha már el nem tudjuk temetni. Ez emberségesebb.

Igazad van, — mondtam. — Eleven emberek most már ne érzeneik hozzá. A halottak nyugalom kell.

Emlékszem, hogy egy nádiréből ült a parton a közelünkben s nézett bennünket. Más nem látott az egészről semmit. Az is elrepült, mikor megmozdultunk, hogy fűzesszöket törjünk a halottsállításhoz. Mert kézzel nem akartunk hozzányúlni, hát úgy határoztunk, hogy vékony fűzesszöket hurkolunk a lábára s azokkal húzzuk be a vízbe. Rá is hurkoltuk őket, leveiközöttük, de ahogy húztuk a testet, ez borzasztó brutális volt, hát Gyopár leintett:

— Várj!

Ő is tört egy vesszőt, áthúzta a nyaka alatt a testnek s így emeltük. De a nyaka alól kisziklott a vessző, leejítettük, hát a hóna előtt dugtuk át és így lábaltuk vele áhítatosan a vizet. Olyan volt ez, mint egy komoly temetés. Én mentem elől, Gyopár hátul, de aztán mélyült a víz, nekem ki kellett állnom, mert nem tudok úszni s Gyopár tempózott be a esztel a folyam közepe felé. Mikor bent volt a víz sodrában, kitért pár tempóval az úszó testnek s eleresztette.

— Megy! — kiáltotta, aztán nagy kanyarral tempózott víz iránt part felé. Így történt. Nemsokára ott álltunk egymás mellett s láttuk a halottat úszni a tükörsima vizen. Olyan volt, mint egy fejedelem. Hája a víz színén úszott utána, mint egy nehéz, ezüsttel átszőtt fekete fétyol. Sokáig néztük, aztán összehültentottunk.

Halló, — mondta csöndesen Gyopár, — kellett volna mondani egypár imádságot

No ember
12
Szombat

NYOMDÁSZ BÁL

A KATOLIKUS KÖRBE

érette. Hiszen katolikusok vagyunk.

Akkor mondtunk is; valami imádságot mormoltunk. Olyan volt az egész, mint egy gí-gászi opera. Az égen pufók, szinte stilizált bá-rányfelhők úsztak, irtózatossá magasan szálltak, mint egy magasságokban lefolyt harc elbékélt srappnellüstjei, az ég roppant s estébehajló mélységgel kék kupola felettünk, csupa visszhang és csupa zene utáni zengés s mi egymás mellett ott anyaszült meztelenül, mint két csontos, néma kórista, aki az egész játékból itt maradt átmenetnek az utolsó valózadáshoz, amelyet már készítenek elő. A fűzreplő ott úszik a vizen.

— Furcsa, hallod, nagyon furcsa eset volt ez — mondotta Gyopár.

— Az, — mondtam. — Szépen eltemetünk egy halottat. De milyen keserű a szája!

Valóban nagyon keserű volt s hajoltam előre, hogy belekoppjak a vízbe, de Gyopár megfogta a karomat.

— Ne köpj a vízbe, — mondta csöndesen. Fene tudja, nem lenne most tisztességes dolog. Ez a víz most . . . hát látod, ott megy a halott . . .

Igaza volt. Hogy nekem ez rem jutott eszembe! Gyopár el is pirult, mert nem szokott ilyen érzékeny lenni, de ösztönösebb lehetett, mint én vagy többet tapasztalt talán, hogy így észreverte. De vége volt a temetésnek és kezdtünk öltözni, hogy megint megkezdjük a mindennapot s már megint éreztem, hogy éhes vagyok, mikor arra lettem figyelmes, hogy Gyopár áll a nadrágjával a kezében s mereven bámul maga elé a földre.

— Mi az? — kérdeztem csodálkozva. — Mi van veled?

— Te — mondta csöndesen — meg ne ijedj, de nézd, ott van a homokban az aranylánc.

S valóban ott feküdt az aranylánc előttünk, az az aranylánc, amely az előbb még a halott nő nyakában lógott. Bizonyára akkor szakadhatott el, mikor Gyopár vesszője kisziklott a nyak alól. Csak álltunk ott előtte és égi dolgok jártak az eszünkben. A víz csodálkozott és az ég elnyulva bámult le kettőnkre.

Ezt itt felejtette szegényke, — mormogta Gyopár s ez egyszer hőlgyagos könnyeket láttam a szemében. — Ilyet még nem is láttam sohase, hogy emberek ilyesmit megérjenek.

Lehajolt, felvette a láncot és nekem monda, de a víz felé fordult, mintha a víznek mondaná:

— Ha a rendőrségre beadjuk, kinevelnek vele bennünket, mert nem tudják, hogy honnét való. Ki hiszi el, ha ezt elmondjuk neki.

Áll!

Látod, egész délelőtt hiába ajánlkoztunk az eleveneknek, egy kollának kellett jönni, hogy ne essünk el éhen, mint a kóbor állatok.

Nézte a vizet s a nézése olyan volt, mint az áldás, mint a köszönet és hirtelen, egy pillanatra, nyikkanva sírva fakadt, mint aki rájön, hogy nagyon megkínózták. Csak egy pillanatra, aztán meglőrdölte a szemét a kezejével, öltözött és indultunk hazafelé. Különéteken keresztül nem beszélünk, csak néztük a földet és menekültünk előre. A gyár előtt jártunk, mikor azt mondta Gyopár:

— Ha tanulhattam volna, orvos szerettem volna lenni. Képzeld el, harminc-négy éves vagyok s most már a klinikán operálnam a betegeket. Fehér köpönyegem lenne s az ajtómon névtábla: dr Farkas Lajos. Most ez a nevem. A betegeimtől csokrokot kapnék és dívónypárnákat. Szép, tiszta körmeim lennének, mert az operációhoz tiszta körmeők kellene . . .

Ezt monda; közben bizonyosan erről gondolkodott. Utána szorosabban egymás mellé léptünk és zsebünkben a halott leány nyakláncával, melyből később életmet vettünk magunknak, olyan tiszták voltunk, hogy ez a tisztaság szinte rikkított belőlünk s az emberek úgy néztek ránk, mintha szentséget vinnénk.

Pedig csak életünket vittük hófehéren.

Asszonyok dolga

Virágok és vázák

— Csodaszép virágok! Köszönöm — mondta Márta, mikor barátjáné névnapjára jókívánságok közben tarka virágcsokrot nyomott a kezébe. Márta sietve elővette a legközelebbi díszvázát és beállította, — nem, belekényyszerítette a hatalmas csokrot.

— Nincs is víz a vázában, — jegyezte meg barátjáné. Idegesen, kicsit türelmetlenül rángatta ki Márta a virágokat, vizet öntött a vázába és ismét belepréste a vaskos virágszárakat a szűk vázanyílásba.

Másnap reggel a gyönyörű virágok szomorúan és szemrehányóan hajtották le fejeskéküket. A szűk vázába kevés víz fért, a hűs virágszárak szomjasan felálltak. A virágcsokor nem díszítette a népi asztalt, hanem némán vádolta Mártát. A virág- és állatszeretet a szívósság ügye. Szegény virágok megérdemelték egy kis szeretetet, ápolást, ha meg kell halniuk, azért, hogy a lakásban vidám színfoltok legyenek és a kertek illatát varázsolja eléjük. A virágok finom, törekeny és élő teremtményei a természetnek. Ha szerény kívánságait nem teljesítjük, megbosszulják magukat, megfosztanak minket illatuk, frissességük, színpompájuk élvezetétől.

Rossz emlékeimben élnek a régi idők papírvirágai. Néhány filléért árulták a vásárokban és éveken keresztül poros díszek voltak a lakásoknak. Eppen olyan borzalmas a nem régóta divatos borvörös, lila plüssből készült hernyók, mint virágpótlékek. A drólozott virág példányaink rossz szokása volt. Nem keresték a virágban a legszebb tulajdonságát, hogy élő legyen. Vegyük magunknak a fáradságot, hogy életüket a szobában a lehetőség szerint meghosszabbítsuk. Első kötelességünk legyen a szorosan összekötözött virágszárakat megszabadítani a kötelékétől. Visszatetsző látvány egy összekötözött virágcsokor a vázában. Egyenként tegyük a virágokat a megfelelő vázába, de úgy, hogy ne legyen az összeállításnak eleji és hátulja, hanem minden oldalról egyformán jól mutasson.

Milyen virágot lehet vázába tenni? Kevés kivétellel minden virág érvényesül, ha a neki megfelelő vázába állítjuk. Különböző virágok összeállításánál vigyáznunk kell arra, hogy a virágok összeillők legyenek. A nem egy évszakban nyíló virágokat sohasem szabad egymásmellé tenni. Például ibolya és rózsza nem illenek össze. Az egyidőben nyíló virágok összeválogatásánál ne keverjük a pompás, hatalmas példányokat igénytelenebb testvéreik közé. Az értékes rózsza rosszul érezné magát egyedül a szerényebb futarózsák között, míg ezek is szívesebben lennének „egymásközül”. A színösszeállításnál is vigyáznunk. A lila szín előnytelen a piros mellett.

Szándékosan beszélünk végül a vázáról. Sok fajtából válogathatjuk össze vázáinkat: üvegből, kerámiából, porcellánból stb. Amint ma egy vázától megkövetelünk: ne legyen sajtó élete, ne legyen öncélja, ne legyen üres porfogó dísz tárgya egy lakásnak, hanem első sorban és általában a virág tartója. Formája, színe olyan egyszerű legyen, amilyen csak lehet. Ki ne emlékezne kék üveg vázára, oldalára festett holdvilágos tájjal, vagy gyöngyszemekkel vastagon behintett rózsamintás vázára?

Legszebbek az üveg vázák, amelyek nem fejezik le a virágokat, hanem látni engedik vízben pihenő zöld szárait. Szépek a porcellán és vaskos kerámi vázák, amelyekben a mi ezerszínű paraszvirágaink pompásan érvényesülnek, de egyéb anyagból készült vázák is szépek, ha a virág és a váza összhangban állnak. Hosszúszárú virágot magas karcsú vázába tegyük, rövid szárut alacsony, szélesszárú korcsóba. A szépen összeválogatott virágok hatásá-

még mindig el tudja rontani az asztalterítőt. Például kék virág alá ne tegyünk kék asztalterítőt, a piros szín üti a narancssárgát és így tovább.

Egy kis gyakorlat, hölgyeim, egy kis próbálgatás és biztos kézzel válasszunk ki virágjainkhoz legjobban illő vázát.

K. A.

Finom, bájos fantázia-ruha, amelyet Krisztina Söderbaum visel egy most készülő, az Ó-Nürnberg életéből merített filmdarabban. Ez a kép próba közben készült

KIS KOZMETIKA

RENDELLENES VÖRÖSSÉG

Az arc bőr rendellenes vörösségének sokféle oka lehet és ezért kezelése is sokféle. Először az orvosnak kell megállapítania, mitől ered a baj s ő mondja meg, mi a teendő. Ha azonban az arc vörössége nyilvánvalóan túl erős szappantól származik, akkor tulzsiros szappan, vagy mandulalej segít. Néha az is használ, ha egy időre nemcsak minden szappant mellőzünk, hanem az arcmosáshoz használt vizet is a lehető legkisebb mértékre csökkentjük és inkább hígított alkohollal tisztítjuk bőrünket. A kezek túlzott vörösségét, úgy szüntethetjük meg, ha a vérkeringést fokozzuk. Ezt elérjük, ha kezünket felváltva hideg és forró vízben és csupán két, három pillanatig a hidegben. Az egész eljárás tíz percig tart, ezt azonban hosszabb időn át, legalább naponta egyszer meg kell ismételnünk. Igen jól tesz a bőrnek a kvarcfény besugárzás és diatermiakezelés.

A FELTÖRT LÁB

Ha lábunkat a rossz cipő feltörte, a következő kezelésre van szükségünk. Leukoplaszttal akkora nyílást vágunk ki, amekkora a láb feltört része. A tapaszal befodjuk a feltört környékét, úgy hogy csak a feltört rész maradjon fedetlenül. A kezelendő részre husz százalékos szalicil-tapaszt helyezünk és a kötést több napig rajta hagyjuk. A feltörést környező tapasz megovja az egészséges bőrt a szalicil hatásától. Ha a kötést levettük, meleg lábfürdő után a megkeményedett bőrdarabot óvatosan, semmiesetre sem éles szerszámmal, eltávolíthatjuk. A szabaddá vált finom bőrréteget egy ideig még naponta glicerinkencőccsel dörzsöljük be.

* Olyan egyéneknek, akinek bélürülése elégtelen s ezért emésztése meg van zavarva és éjjel nem tud aludni, ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” kecsérvizet inni. Kérdezze meg orvosát.

A próságok

Amerikában feltalálták az üveg-takaréktűzhelyet, melyre tükröt, onduláló szerkezetet, villanyerőre járó manikürgépet is szereltek. A spórherd pedig azért van üvegből, hogy lehessen látni, hogyan süli a malac. Hát ebből a találmányból nem kérünk, amelyben egyszerre sütik a malacot és — a háziasszony haját.

Jövőre Budapesten rendezik meg a hölgyek öltözködési világversenyét. Állítólag a belső afrikai tányérajku nők is elmennek divatot mutatni. Ha az ő divatjuk győz, ismét térd fölött érő szoknyát fognak viselni a nők. A ruzsifogyasztás mindenesetre emelkedni fog és a kukoricaszár ára is felszökik.

A nemrégiben még ijedtükben elsápadt női körömök a kéz és láb ujjain, most ismét vérvörös színen virítanak. Különös izlés!

A konyha körül

SZÉKELY KELKÁPOSZTA

Hat kelkáposztát kettévágva, sósvízben megfőzünk, szitára készedjük. Amikor kihűlt, a belső részt kivágjuk, hogy egy félgömb üreg legyen, melyet megtöltünk. Tűzálló tál aljára adunk vaj szeleteket, egy marék kiflimorzsát, elhintve 4 kávényit tejszínt, erre adjuk soronként a megtöltött kelt. Ha a töltelékkel marad, a kivájt kelkáposztával összekeverjük és a tál végére tesszük, ha nem marad, akkor csak a kelkáposztát. Aztán ismét adunk rá vajseleteket, morzsát, tejszínt és a sütőben pirosra sütjük. Amely edényben sült, abban adjuk az asztalra. A töltelékhez háromnegyed kg. sertéshúst veszünk, különben ugyanugy készül, mint a kalarabé.

NYULPASTÉTOM

A páclében főtt nyul elejéről a húst lefejtjük, megőröljük, adunk bele fél kg. áztatott zsemlyét, 5 deka vaját, 2 tojást, ezt mind mozsárba tesszük, finomra megtörjük, ezután átöröljük, megsózzuk, adunk bele finomra vágott gombát, 10 deka szalonnát kockákra vágva, ugyszintén egy sült libamáját kockákra vágva. Egy porcellánedényt szalonnaszeletekkel kibélelünk és a fenti massa felét beleadunk, erre adunk keményre főtt tojásszeleteket és befedjük a másik rész masszával, vízben főzzük két óráig és másnap aszpikkal feldíszítve adjuk asztalra.

DOBOSTORTA

Tizenkét deka vaját, 12 deka cukrot és 5 tojássárgáját habosra keverünk, aztán 5 tojás habját és 10 deka morzsás lisztet teszünk bele. A torta talapot megkenjük vajjal, meglisztezzük, aztán kétfoknyi vastag lapokat kenünk rá a tésztából és pirosra sütjük; 8–9 lap lesz belőle. A következő töltelékkel megtöltjük: 7 deka cukrot 2 deka vízzel nyulósra főzünk; ha kihűlt, habverő kávélanba tesszük, hozzákeverünk 5 tojássárgáját, 2 szelet reszelt csokoládét és 3 deka vaját. Ezt folyton verve, gőzben sűrű péppé főzzük, aztán hideg vízben langyosra kihűtjük és belekeverünk még 8 deka vaját. Ha a keverék kemény, megtöltjük vele a tortát. A torta teteje leöntéséhez veszünk 10 deka porcukrot, melyet lábaiban tüzön pirosra szétolvastunk. Aztán ráöntjük egy félre tett, megsült tortalapra, amelyet ha kissé meghűlt átvagdostunk csillagalakra, aztán reáteszünk a töltött tortára. Oldalát is töltelékkel vonjuk be.

SCHUTZ ANTAL

DOGMATIKA

A katolikus hitigazságok rendszere. Új, bővített kiadás, két kötetben, Fűzve 900 Lei és portó.

Kölcsönös segély az állatvilágban

Irta: dr Raou' Francé

„Ezen nem lehet változtatni, mert ilyen az élet!” Hányszor mondjuk ezt rezignáltan, szomorúsággal szívünkben, ha tanuja voltunk valahol valami nagy kegyetlenségnek, melyet nem tudtunk megakadályozni. Például mikor a cica egyszerre megváltoztatja szép szende természetét s a remegő kis egér nyakába harap, feldobja szegényt a levegőbe, utána ugrik s megint marcangol.

nem tennők, hogy az állatnak van esze. Teszem, van a tengerparton sok olyan rák, mely moszatokat csipdes le az ollójával s a moszatot maga fölé tartva, nyugodtan sétálgat, mert elbújik alatta. Aztán van olyan hal a Földközi-tengerben, mely más állatokba rejtőzik el, hogy biztonságban élhessen. Vagy kagylókban találja meg rejtekhelyét, vagy a tengeri uborka belső részé-

saság. Az Adriában ritkaságszámba megy a nagy meduza, de az északi-tengerben van olyan is, melynek ernyője egy, sőt két méter átmérőjű. Pompás látvány, mikor az ilyen nagy meduza a tenger felszínén úszik. Olyan, mint egy nagy, színes lámpaernyő, melynek széléről a forgószálak hosszú köre csüng alá. Ezekhez érni pedig kész veszedelem, mert maró méreggel vannak tele. Ilyképpen fogdossa a meduza a fő táplálékát, az apró halat. De az ernyőn belül védett hely van, ott nem lehet megtámadni senkit. Epp azért össze is gyülekeznek ott mindenféle apró állat, különösen kis rák. Oly ügyesen úsznak, hogy nem érnek hozzá a tapogatókhoz, melyek őket védik. A szép meduza-harangban akad rendszerint valami maradék is a nagy védőállat ebédjéből.

Ez már a kölcsönösség netovábbja, mert hasznát látja a meduza is a kis rákok társaságának. Mert az apró hal, a kis rákra vadászva, esztele-

Gyomor- és bél- betegségek ellen GASTRO D. kapható minden gyógyszerárban és drogériában vagy postán megrendelhető: Császár gyógyszerárban, București, Calea Victoriei 124.

golja. Ilyen az állat természete, kegyetlen az élet.

Örökös harc az állat élete. Minden állat vadászik s minden állat csak préda, ha ellenfele nagyobb, erősebb, ügyesebb nála. Csak kegyetlenséggel lehet megélni. Általános meggyőződés ez. Pedig, mint akárhány közhit, ez is téves.

Természetes és igaz, hogy van harc a természetben elég. Az állatok üldözik egymást, az erősebb felfalja a kicsit, a nagy fenevad mindig győz — feltéve, hogy a megtámadott nem ügyesebb nála.

Ha nagyon jól ismerjük a természetet, lassanként meggyőződünk róla, hogy nemcsak erő meg kegyetlenség az úr az állatok világában, hanem van abban sok ügyesség is, eszesség, sőt kölcsönös segély, olyasvalami, mintha jó szíve volna az állatnak is.

Szabad megemlítenem itt néhány példát? Gyerünk ki az adriai tengerpartra, a sziklák közé, oda, hol a nyáron megfigyeltük, hogyan üldözik egymást a tengeri rákok, hogyan falja fel a tengeri csillag a csigákat, hogyan viaskodik és kegyetlenkedik ott az állat.

Megvallva az igazat, mindezt ugyan nem láttuk, mert csak nagy türelemmel, sok órai megfigyeléssel lehet belepillantani az állatok életébe: de néha-néha mégis láttunk egymással csatázó rákokat, mert rák ezerszámba hemzseg az Adria sziklás partjain. Mindig handabandáznak, mindig hajszojják egymást, mert a tenger élőire is áll a mondás, hogy sok az eszkimó, kevés a foka. De milyen csodálatos módon vívják ezt az élet-halál harcukat! Megfigyelték, hogy a rákok közt van olyan is, mely lerángatja a lábát, ha nálánál erősebb ellenfele beléharap. Mit bánja, ha tíz lába helyett csak nyolc vagy hat marad meg? Azokon el tud menekülni, aztán ki tudja várni valamely védett rejtekhelyen, míg kinő az új lába.

Öncsonkítással védekezik a rák. Megteszi minden alkalommal. Van a lábában egy izom, mely csak azt a célt szolgálja, hogy leszakíthassa vele az izületet. Így cselekszik a tengeri csillag is. Ha egy nagy hal elkapja a karját, otthagyja neki. Van tengeri sün, melynek egész testét mérgező folyadékkal megtelt hosszú tüskék veszik körül. Ugy lövi azokból a mérget az ellenfélre, mintha megannyi nyíllal védekezne. De a védekezésnek ehhez a módjához csak végső esetben folyamodik, mert túlsokba kerül neki. Olcsóbb, tehát gyakoribb az a módszer, hogy félrevezeti az ellenséget. Sok olyan bogár van, amely, ha megérintik, behúzza a fejét, lábát, tetszhalottnak teszi magát, vagy hirtelen leesik az ágról, mintha guta ütötte volna meg. Még gyakoribb mód a színek majmolása. A szöcskét a zöld fűben éppoly kevésbé lehet észrevenni, mint a paecirtát a poros vetéstáblán. Az erdei szalonkának tökéletesen olyan színe van, mint az erdő talajának, mikor száraz avar borítja. Van szándékos szín-és alakmajmolás is. Sok hernyó úgy ül az ágon, mintha ágacska volna; a béka levélen zöld és barna, mikor a földön ül. A „vándorlevél” alakja olyan, mint a levél, a botoska meglepő módon hasonlít a száraz faághoz. Ezer példát is tudnék még elmondani és valamennyi csak azt bizonyítani, hogy az állatok világában is van érvénye a mondásnak, hogy: többet ésszel, mint erővel.

Van aztán az állatoknak olyan cselekedése is, melyre nem lehetne magyarázatot találni, ha fel-

ben. Mikor pedig vadászni van kedve, kibújik nem éppen étvágygerjesztő odújából, de mikor elfáradt és pihenni akar, megint visszatér bele.

Sok olyan állat van, mely más állat segítségére szorul. Vendégségbe megy, lakást bérel, vagy maradékokat koldul. Van olyan is, mely csak éppen csatlakozni akar a másik állathoz, hogy gyorsabban tehessen meg útját. Nagyon sokáig mesebeszédnek, matrózok lódtításának hitték, hogy van olyan hal, mely odatapad a hajó oldalához, hogy kényelmesebben járhassa be a tengert, de a tudomány megerősítette, hogy való igaz, amit a matrózok erről a halról beszélnek. Azt mondhatná erre valaki, hogy szép, szép, de hogyan utazott a „tapadóhal”, amikor még nem járt hajó a tengeren? Kész erre is a felelet. Teknősbékára, sőt cápára is tapad, márpedig a cápa a tenger rekordúszója s napokig tudja követni még a nagy gödöst is. Igazi hogy ő is csak koldul, les a hulladékra, melyet a tengerbe szórnak. Többet hoz az neki a konyhára, mint a vadászat. A cápával együtt úszik a pilótahal és arra les, hogy mi marad meg a számára a cápák ebédjéből. Megél ő abból is.

De van még ennél is csodálatosabb asztaltár-

nul nekirohan a tapogató rácsozatnak és prédául eszik.

Százszámra tudnám egymásra halmozni a példát. Milyen érdekes, teszem, a temeterák, mely üres csigaházba veszi be magát, de ilyenképpen szerzett hajlékára tengeri rózsát telepít, melynek szintén van csalánszerve s így majdnem mindig eredményesen vadászik. A peccenyéből jut a réknak is, melyet a sok csalánszerv, ráadásul még meg is véd. Viszont ő is hasznos szolgálatot tesz a tengeri rózsának, mert időről-időre elviszi magával más helyre, új vadászterületre. Megfigyelték azt is, hogy a rák, ha neki is jutott zsákmány, időről-időre juttatott belőle a vendégének.

Mivel is kezdtük? Hogy harc meg kegyetlenség uralkodik az állatok életében. Felsoroltam egy csomó példát, mely azt bizonyítja, hogy nem mindig van úgy, de akár egy jókora könyvre valót is írhattam volna róluk. Van a természetben nyers erő, karhatalom, harc, de van ezankívül ész, cselekedés, kölcsönösség, összetartás, érdekszötte barátság s talán van altruizmus is. Benne van az élet fogalmában minden, amit csak elgondolni lehet. Mert hát — ilyen az élet...

Apékhiadetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

2 szobás, konyhás száraz lakás, villanyvilágítással november 1-re Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.

Kiadó

udvari lakás. 2 szoba, fűszoba, konyha, kamara, november 1-től Nagyvárad, Str. Brătianu 61. szám.

Kiadó

azonnal egy különbejáratú udvari butorozott szoba, fűdészhózával, Nagyvárad, Str. Avram Iancu 37. szám.

Erkélyes

butorozott szoba kiadó Nagyvárad, Bul. Regele Ferdinand 69. I. 5.

Kiadó

egy utcai szoba azonnal. Cím: Nagyvárad, Str. Andrei Muresan 3

2 szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Inașta No. 26.

Állást nyee

szavanként 2 lei

Bejáróné

délutánra felvétetik. — Nagyvárad, Str. Pasteur 13. szám.

Német

házikisasszonyt keresek délutánra. Nagyvárad, Str. Ciorgariu 23. sz. Kasza.

Keresek

tanítónőt vidéki családnak. Nagyvárad, Str. Ciorgariu 23. sz. Kasza.

Egy

szoralmos bejáróné felvétetik. Nagyvárad, Take Janescu u. 24.

Állást keres

szavanként 1 lei

Német kisasszony

gyermeknek mellé ajánlkozok. Nagyvárad, Str. Moldova 38. szám.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Használt

jó karban lévő irigépet megvételre keresek. — Cím a kiadóba.

Kisebb

Zefir kályhát megvételre keresek. Nagyvárad, Str. A. Treb. Laurian 18. szám.

Egy

fűszerüzlet berendezés eladó. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 50. sz.

Herbst

óra-, ékszerárúház, Regele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad, Doxa, Omega óra 800—1000 lei és feljebb. Schaffhausen óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Veszek arany, ezüst, briliáns ékszereket, arany órákat.

Tálikabát

jó állapotban 13—16 éves fiúnak eladó. — Nagyvárad, Str. Ciorgariu No. 8. II. kapu.

Eladó házak:

Olaszi központban, 4 szobás modern magánház, kerttel 520.000. Másik bérház piacra, új 5 lakással 530.000. Minden igénynek megfelelő házak, szőlők, hachelyek eladásra bejelentve. Horváth ingatlaniroda, Regele Ferdinand körút 16. szám.

Eladó

4 szobás villa, Nagyvárad, Str. Sinaia 4. szám Kováts.

Tálikabát

nagyobb fiu részére eladó. Nagyvárad, Pasteur-utca 79. szám.

Veszek

mindenféle papírt és könyveket, ruhaneműt és ócskaholmit. Hívásra hazhoz megyek. — Klein Dezső, Nagyvárad, Str. Budai Deleanu 2. szám.

Oktatás

szavanként 2 lei

Tanárno

nyelvtanó órát ad román s francia nyelvből. Nagyvárad, Strada Delavrancea 12. szám.

Házasság

szavanként 5 lei.

Urillány,

némi vagyonnal, korrekt fiatalemberhez férjhez menne. Leveleket „Megértő” jellegre a kiadóba.

Hülékfele

szavanként 3 lei

Jól

bevezetett iparüzem 500 ezer lei tőkehozzájárással terjeszkedésre társat keres. Érdeklődők levélbeli ajánlatát „Jó vállalat” jeligen a kiadóhivatal továbbítja

LEGUJABB

Ribbentrop szombaton újabb megbeszéléseket folytatott Cianoval és Mussolinivel

A magyar-cseh határkérdés elintézése a megbeszélések központjában. — Az olasz és német kormány jegyzékei Prágához. — Népszavazás nemcsak a vegyes területeken, hanem az egész ruszin földön

Rómából jelentik: Ribbentrop szombat délelőtt újabb megbeszélést folytatott Cianoval. Este ismét megjelent Mussolinivel. Beavatott körök nagy jelentőséget tulajdonítanak a szombat esti tárgyalásnak, amelyen döntés történik a magyar-cseh határ rendezéséről is. A kiadandó hivatalos közleményt feszült érdeklődéssel várják. Elterjedt hírek szerint Ribbentrop szombat este visszautazik Németországba.

Párizsból jelentik: Párizsban úgy tudják, hogy az olasz és német kormány szombaton két jegyzéket intézett Prágához. A jegyzékben felhívják a Sirovy-kormányt, foglaljon állást, illetőleg közölje, milyen akadályokat lát a közös magyar-lengyel határ tekintetében. Rómából olyan értesülések érkeztek, hogy Ribbentrop és Ciano már megállapodtak a Ruszinszkóban tartandó népszavazás tekintetében, mert az érdekelt felek számára ez a legelfogadhatóbb megoldás. Az „Epoque” szerint Rómában megegyezés jött létre a két nagyhatalom között a magyar kérdésben. Ugy tudják, hogy még szombaton közös német-olasz nyilatkozatot adnak ki és ebben leszögezik a két külügyminiszter tárgyalásainak eredményét. A „Jour” szerint Rómában megerősítik, hogy a magyar-cseh kérdés elintézése állt a német-olasz megbeszélések középpontjában. A megbeszélések során Villányi magyar követet Ciano kétszer is fogadta. Értesülések vannak arról, hogy Berlin és Róma megegyezett abban, hogy ne csak a vegyes lakosságú területen legyen népszavazás, hanem az egész ruszin földön és ennek elfogadását jegyzékben ajánlották Prágának. A „Jour” szerint így a lengyel-magyar közös határ ügye mindenféle ellentét kiküszöbölésével elintézhető volna.

FRANCIAORSZÁG IS HAJLANDÓ RÉSZTVENNI A DÖNTŐBÍRÓSÁGBAN — PÁRIZSI TEMPLOMI ÜNNEP CSEHSZLOVÁKIAÉRT

Párizsból jelentik: A külügyminisztériumhoz közelálló körök úgy tudják, hogy Franciaország is kész volna a müncheni határozat értelmében részt venni a magyar-cseh kérdés ügyével összeülő döntőbíróban, ha a felek is ezt kívánják. Ez azonban kétségen kívül csak a magyariakta területek kérdésének rendezésére vonatkozik, mert a ruszin kérdésben a francia kormány meg akarja őrizni teljes semlegességét, mert sem Ro-

A legutóbbi cseh jegyzékre a magyar kormány elkészítette a választ, de függőben tartja elküldését

A magyar csapatok valószínűleg 48 órán belül megkezdik a bevonulást a nem vitás területekre

Budapestről jelentik: Az „Uj Nemzedék” írja: Politikai körök véleménye szerint a Felvidék kérdése ma már döntő sádiumba jutott. A magyar-cseh katonai vegyes bizottság tárgyalásain az átadandó területek megszállásának módjait és időpontjait készítik elő. Most már bizonyosnak látszik, hogy a magyar és cseh kormányok között több jegyzékváltásra nem kerül sor. Pillanatnyilag ugyan még nem lehet tudni, hogy a magyar kormány küld-e záró jegyzéket Prágába, vagy az utolsó cseh jegyzékkel lezártnak tekinti a diplomáciai vitát. Az „Uj Nemzedék” úgy értesült, hogy a hatodik cseh jegyzékre a magyar válasz

A prágai kormány cáfolja Bródy volt ruszin miniszterelnök letartóztatását

Prágából jelentik: A belügyminisztérium cáfolja azt a külföldön elterjedt hírt, hogy Bródy volt ruszin miniszterelnököt letartóztatták volna. Ennek ellenére a külföldi sajtóban változatlanul tartja magát a hír, hogy Bródy letartóztatásban van.

Pozsonyból jelentik: A „Szolvák” című lap pénteki száma feltűnően kelt komemntárt füz

mániával, sem a Lengyelországgal való kapcsolatokat nem akarja emiatt érinteni.

Pénteken a francia római katolikus egyház a Sacre Coeur-templomban hivatalosan megünnevelte a csehszlovák állam fennállásának husza-

Pénz nélkül vásárolhat

HANS GIERLING

órás és ékszerész

Nagyvárad, Str. Nicolae Iorga 6.

Órák, ékszert és dísz tárgyakat

csere útján. — Beveszek: órák, ékszert, dísz tárgyakat stb.

Ora, ékszer szakkerü javítását vállalom

dik évfordulóját. A templomi ünnepségen jelen volt Osutski cseh követ és megjelent Verdier bíboros is. Mire után a bíboros rövid beszédet mondott, dicsőítette a cseh köztársaságot és sajnálkozásának adott kifejezést, hogy Franciaország nem tudott a csehek segítségére sietni. — Nagy feltűnést keltett, hogy ezen az ünnepségen a francia kormány nem képviseltette magát.

BÉCS A DÖNTŐBÍRÓSÁG SZÉKHELYE

Pozsonyból jelentik: Egyik pozsonyi lap értesülése szerint Hitler kancellár az olasz-német döntőbírószék tárgyalásainak színhelyül Bécsset ajánlja és ezért addig nem is távozik Bécs környékéről, amíg a cseh-magyar határkérdés rendezést nem nyer.

elkészült és amennyiben még bizonyos körülmények szükségessé teszik, úgy még a szombati nap folyamán eljuttatják a prágai kormányhoz. A Reuter-ügynökség értesülése szerint a magyar csapatok valószínűleg 48 órán belül megkezdik a bevonulást a Csehszlovákia által Magyarország-nak visszaadandó területre.

Az „Uj Nemzedék”-kel szemben „Az Est” azt értesülést közli, hogy a magyar viszonzválasz már Prágában van, de azt a választ a magyar követ csak az esetben adja át a nap folyamán, ha a helyzet ezt szükségessé teszi.

Bródy lemondásához és a Volosin kinevezéséhez. A lap azt írja, hogy Bródy megbízást kapott a ruszin kormánytól, hogy Magyarországgal Budapesten tárgyaljon. Hogy mit végzett arról semmit sem lehet tudni. Egy azonban bizonyos: hogy amikor a ruszin miniszterek Prágában a Póz ponti kormány védőszármái alatt összeültek, megtörtént a kormányváltás. Volosin a leg-

utóbbi választásokon csak igen mérsékelt sikert aratott. Nincs kizárva, hogy Bródy alatt azzal vágták el a fát, hogy magyarbarát orientációt követ. Egyelőre nem lehet megmondani, hogy Prága választása Volosin személyében szerencsés volt-e?

Négyhatalmi egyezmény Anglia, Franciaország, Itália, Németország közt

vagy

Japán-olasz-német titkos-szövetség

Londonból jelentik: A Daily Mail római értesülése szerint Mussolini a négyhatalom közötti tanácskozási egyezmény tervét közölte Ribbentropnal. Az egyezmény, amelyet jelenlegi állapotában még nem foglaltak okíratba, a müncheni alapegyezmény elveit Angliára, Németországra, Franciaországra és Olaszországra kiterjesztő nyilatkozat lenne, a négy hatalom közötti levélváltás alakjában, a Chamberlain-Hitler nyilatkozat mintájára. Londoni és párizsi értesülések arra mutatnak, hogy Mussolini javaslata sikerének kilátásai kedvezőek. Ez a magyarázata annak, hogy Mussolini a pénteki évforduló alkalmából mondott beszédében hangoztatta, hogy a láthatár kezd felderülni.

Arra az esetre, ha a négyhatalmi egyezményhez fűzött remények meghiúsulnak, Mussolini az olasz-német-japán szövetséget akarja titkos szövetséggé fejleszteni, minden esetre ségre felkészülve.

A lengyel zsidókat tömegesen hazaküldötték Németországból

Szombat hajnalban nyolcezeret tettek át a határon

Berlinből jelentik: Pénteken az egész német birodalom területén ezrével fogták össze és tartóztatták le a lengyel állampolgárságu zsidókat és különvonaton, autóbuszokon elindították őket a lengyel határ felé. Erre az intézkedésre az adott okot, hogy szombaton ezek a lengyel állampolgárok minden valószínűség szerint állampolgárságnélküliekké válnak és így Németország terhére maradnának. Ha ellenben még a nap folyamán át lehet tenni őket Lengyelországba, akkor még a lengyel hatóságok kötelesek őket befogadni.

A lengyel kormány ugyanis még az ősz elején külképviseletei útján felhívta azoknak a figyelmét, akik már húsz év óta lengyel útlevelel birtokában külföldön élnek, de egyébként minden kapcsolatot megszakítottak hazájukkal, hogy jelentkezzenek a legközelebbi lengyel külképviseletnél. Akik jelentkeztek, azoknak az útlevelebe külön bélyegzőt ütöttek és ezáltal útleveleik további érvényességet kaptak, illetve az illetők megtarthatják lengyel állampolgárságukat. Mindazok pedig, akik október 29-ig nem jelentkeztek, elvesztik lengyel állampolgárságukat. A német hatóságok megállapítása szerint egyedül Bécsben huszezer, legnagyobb részben lengyel állampolgárságu zsidó tartózkodik, az egész birodalom területén azonban számuk 150 ezerre tehető. Ennek a 150 ezer zsidónak az elszállítása kezdődött meg pénteken hajnalban és folyt megszakítás nélkül szombat reggelig.

Berlinből jelentik: Berlini forrásból újabb hírt közlik, hogy Németország területén becslés szerint 150 ezer lengyel állampolgár tartózkodik. Ez a forrás egy szóval sem említi, hogy ezek zsidók volnának, de megerősíti, hogy a pénteki napon néhány ezer állampolgárt, akiket a német hatóságok nem kívánatos elemeknek tartottak, a lengyel határra szállította. Egy további híradás szerint szombat hajnalban nyolcezer zsidóvállású lengyel állampolgárt tettek át a határon.

Szent László-nyomda Rt. körtorgógépér Oradea, Str. Regelo Carol II. No. 5.